

vestnik

Letnik XXIX.

Celovec, petek, 10. maj 1974

Štev. 19 (1658)

Prihodnji teden — 15. maja — bo minilo točno devetnajst let od podpisa avstrijske državne pogodbe in stopili bomo v 20. leto po zgodovinskem dogodku, ko je naša domovina tudi formalnopravno postala spet svobodna in neodvisna. Hkrati pa bomo stopili tudi v dvajseto leto veljavnosti člena 7 in s tem mednarodnih obveznosti, ki jih je naša domovina tedaj prevzela do svojih narodnostnih manjšin.

Na pragu 20. leta državne pogodbe je vsekakor potrebno, da pogledamo, kako je Avstrija odplačevala svoj dolg, ki ji je bil naložen kot cena za njeno svobodo.

S priznanjem je treba ugotoviti, da je svoje obveznosti gospodarskega značaja kljub temu, da so predstavljale težko obremenitev avstrijskega ljudstva, izpolnjevala vestno in brez zamude. Žal pa tega ni mogoče zabeležiti tudi glede drugih obveznosti: predvsem ne glede rigoroznega spoštovanja prepovedi vsakršne

SZDL SLOVENIJE POUDARJA:

NEIZPOLNJENE OBVEZNOSTI

bremenijo odnose z Avstrijo

Na seji republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, ki je bila v ponedeljek v Ljubljani, so razpravljali o odnosih SFRJ Jugoslavije z Italijo in Avstrijo v luči zadnjih dogodkov. O položaju v zvezi z italijanskimi zahtevami po jugoslovanskem ozemlju bivše Cone B je poročal član odbora Viktor Repič, medtem ko je predsednik komisije za manjšinska vprašanja Jože Hartman pripravil poročilo o neuresničeni določbah avstrijske državne pogodbe v prid slovenski manjšini v Avstriji.

Konferenca je oba dokumenta, ki opozarjata na spontane proteste jugoslovanskih narodov in mednarodne demokratične javnosti zoper poskuse obnavljanja napetosti in ustvarjanja novih žarišč sporov, soglasno sprejela. Sklenili so tudi, da bodo dokumenta predložili zveznim političnim in pristojnim državnim organom.

O seji je bilo objavljeno sporočilo, v katerem je rečeno:

Republiška konferenca SZDL Slovenije je obravnavala nekatere aktualne probleme odnosov med SFRJ ter Italijo in Avstrijo. Ugotovila je, da so vsi delovni ljudje in občani iz cele SR Slovenije in tudi pripadniki italijanske narodnosti odločno obsodili pojave iredentizma in ozemeljskih zahtev v politiki italijanske vlade, izrazili popolno podporo neuvrščeni politiki in ukrepom

jugoslovanske vlade in neomajno pripravljenost braniti pravice SFRJ. Na isti način so se odzvali delovni ljudje in občani tudi v vseh drugih republikah in tako veličastno manifestirali bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti.

Tudi reagiranje svetovne demokratične javnosti opozarja, da Italija prevzema veliko odgovornost na sebo, če vztraja na stališču, ki pomeni poskus obnavljanja napetosti in zaostrovanja položaja v tem delu Evrope ter ustvarjanje novega žarišča mednarodnih zapletov. S tem se vključuje tudi v rastoče pritiske mednarodne reakcije na progresivne in demokratične sile.

Republiška konferenca SZDL Slovenije ostro obsoja fašistično divjanje, izzivanje narodnostne nje in zločinski napad na slovensko šolo pri Sv. Ivanu in energično zahteva, da Italija zaščiti našo narodnostno skupnost v smislu sprejetih mednarodnih obveznosti in svoje ustave.

Odnose z Avstrijo bremenijo predvsem neizpolnjene obveznosti z njene strani, posebej tiste, ki zadevajo položaj narodnostnih skupnosti in izhajajo iz avstrijske državne pogodbe ter iz drugih medsebojnih dogovorov. Zlasti zaskrbljuje je dejstvo, da Avstrija pripravlja nekatere ukrepe, ki so v popolnem nasprotju z določili avstrijske državne pogodbe, kot je ugotavljanje manjšine in podobno.

PO IZREDNEM ZASEDANJU OZN:

Začetek novega obdobja

Na sedežu svetovne organizacije v New Yorku se je prejšnji teden končalo izredno zasedanje glavne skupščine Združenih narodov, posvečeno vprašanju surovin in gospodarskega razvoja. Po treh tednih živahnih in deloma tudi precej ostrih razprav so predstavniki 135 držav sveta brez glasovanja soglasno sprejeli osnovna dokumenta — deklaracijo o vzpostavitvi nove mednarodne gospodarske ureditve ter akcijski program s posebnimi ukrepi za nujno pomoč državam, ki so hudo prizadete zaradi gospodarskega neravnovesja med razviti državami in državami v razvoju.

Letošnje izredno zasedanje glavne skupščine OZN je bilo prvo zasedanje, ki je bilo v celoti posvečeno mednarodnim gospodarskim problemom ter je ponovno potrdilo stališče, da je prav OZN tisto mesto, kjer naj se odloča o najvažnejših problemih mednarodnih gospodarskih odnosov. Ves čas zasedanja so imele pobudo v svojih rokah neuvrščene in druge države v razvoju. Prav te države so tudi predložile temeljna dokumenta zasedanja, ki sta bila po zelo težavnih pogajanjih z raznimi modifikacijami tudi sprejeta. Tako so te države znova pokazale, da so v mednarodnih odnosih dejavnik, ki ga ni mogoče prezreti in s katerim morajo računati vsi, zlasti pa velesile.

Neuvrščene in druge države v razvoju so od vsega začetka podpirale težnjo, da bi se na zasedanju izognili medsebojnim navzkrižjem, kajti do izraza mora priti sodelovanje vseh držav, pri čemer seveda ni mogoče pričakovati odločitev, ki bodo čez noč spremenile svet. V tem so uspele, vsi udeleženci so sprejeli sestanek kot začetek velikega dialoga v urejanju gospodarskih problemov svetovne skupnosti. To je velik uspeh OZN, ki se je tudi tokrat izkazala kot nenadomestljiva usta-

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV V CELOVCU

V A B I L O

V nedeljo 12. maja 1974 bo ob 9.30 uri v Delavski zbornici v Celovcu (dvorana 1/I)

občni zbor

ZVEZE KOROŠKIH PARTIZANOV

Člani in prijatelji Zveze koroških partizanov so iskreno vabljeni na to protifašistično zborovanje.

Novi predsednik Avstrije bo izvoljen 23. junija

Že dan po pogrebu pokojnega zveznega predsednika Jonasa je padla odločitev, da bodo predsedniške volitve v nedeljo 23. junija. Takoj zatem sta obe veliki stranki tudi že predstavili svoja kandidata:

● Socialistična stranka Avstrije (SPO) se je odločila za sedanjega zunanjega ministra dr. Rudolfa Kirchschlägerja.

● Avstrijska ljudska stranka (ÖVP) si je za svojega kandidata izbrala innsbrškega župana dr. Aloisa Luggerja.

V obeh primerih je odločitev presenetila. Pri kandidatu SPO zlasti zaradi tega, ker ni član stranke, marveč ga ravno v socialistični

stranki široki krogi smatrajo za pristaša desnice in je zato bilo proti njegovi kandidaturi tudi precej odpora. Niso redki glasovi, ki menijo, da je slabo spričevalo za stranko, če niti za najvišji položaj v državi nima svojega človeka — zlasti, ker so v vseh povojnih letih to mesto zavzemali res prominentni predstavniki SPO.

Presenetila pa je tudi odločitev pri ÖVP, kajti do zadnjega trenutka je bilo toliko kot gotovo, da bo kandidat nekdanji vicekancler dr. Hermann Withalm. Dejstvo, da je imela stranka že pripravljene njegove lepake, je prav tako zgovorno, kot tudi vest, da so po odločitvi za dr. Luggerja menda stali pred vprašanjem, kje hitro dobiti sliko za novi propagandni material. Ta sprememba v zadnjem trenutku pa je še bolj razkrila tudi razpoko, ki jo je v ljudski stranki že dalj časa opaziti med zveznimi deželami in dunajsko centralo.

Kakšnega tretjega kandidata pri teh volitvah ni pričakovati. Svobodnjaška stranka Avstrije (FPÖ) je že sklenila, da samostojno ne bo kandidirala, poleg tega pa je vodstvo stranke odločilo, da „ne vidi nobenega vzroka“, podpreti enega ali drugega od obeh kandidatov, marveč prepušča svojim pristašem, da se sami odločajo. Pri tem je predsednik Peter Vasek, ki je zadovoljstvom ugotovil, da sta se oba — tako Kirchschläger kot tudi Lugger — pozitivno izrazila glede morebitne priležitve FPÖ v vladno koalicijo.

Komunistična stranka Avstrije (KPO) bo glede svoje odločitve sicer šele sklepala, vendar je že iz pisanja njenega tiska precej jasno razvidno njeno negativno stališče do obeh kandidatov, češ da gre le za dve inačici predstavnikov istih konservativnih sil. Nekateri menijo, da bi ÖVP sebi in davkoplačevalcem lahko prihranila ogromno denarja, če bi se odpovedala samostojni kandidaturi, „saj ima v kandidatu SPO svojega najboljšega zastopnika“. Slišati pa je celo sarkastično ugotovitev, da je ob taki izbiri edina alternativa — Mao.

Na pragu 20. leta državne pogodbe

nacistične dejavnosti in obujanja neonacistične miselnosti, prav tako pa tudi ne glede zaščite obstoja in razvoja narodnostnih manjšin.

Tukaj Avstrija svojega dolga še ni v celoti odplačala in stopa v dvajseto leto državne pogodbe obremenjena s hipoteko, na katero jo bo treba vedno spet opominjati.

Ravno na ta dolg — tako glede delovanja nacističnih in neonacističnih organizacij ter pojavov diskriminacije kakor glede zavlačevanja pri zaščiti manjšin — je bila Avstrija pred nedavnim opozorjena tudi v pododboru Združenih narodov. Opozorila so bila zelo konkretna in podkrepljena z dokaznim gradivom ter so prišla od cele vrste držav. Ne bi jih uspelo zbrisati z mize mednarodnega foruma enostavno s tem, da se jih pred domačo avstrijsko javnostjo zamolči. Še zlasti pa ne s srditimi izpadi proti tistim, ki so se upali zapisati resnico takšno, kakršna je.

Ta resnica je takšna, da od koroških Slovencev na pragu dvajsetega leta državne pogodbe res ni mogoče pričakovati, da bodo zadovoljni in srečni. Polnih devetnajst let že potrpečljivo in ob trpkih izkušnjah celo preveč potrpečljivo čakamo, da bodo tudi v praktičnem pomenu uveljavljene pravice, ki so nam zagotovljene v državni pogodbi. Kljub temu nismo — kakor nekdanji južni Tirolci, „da bi opozorili mednarodno javnost na odprta vprašanja in pospešili njih reševanje“ — segli po dinamitu, pač pa so se zločinskih atentatov poslužili drugi proti nam ter nam grozijo z rododomorom, nas podijo čez Karavanke in nam očitajo nelojalnost. Medtem ko se v raznih komisijah in komitejih nadaljujejo brezplodni pogovori, pa pristojni dejavniki že pripravljajo ukrepe, da bi v smislu zahtev naših najhujših nasprotnikov in v očitnem nasprotju z državno pogodbo „ugotavljali“ tisto manjšino, za katere varstvo in zaščito obvezuje Avstrijo dokument, ki je hkrati pravni temelj njene svobode in neodvisnosti ter mednarodno jamstvo njenih meja.

Ob taki bilanci na pragu 20. leta državne pogodbe res upravičeno vprašujemo: Kako dolgo bomo morali še čakati, da bomo dobili, kar je naša pravica?

-rj.

Od solidarnosti do dejanj

Tako se glasi naslov uvodnika, ki ga je zadnjo nedeljo objavil Primorski dnevnik, ki z zadoščenjem beleži številne izraze solidarnosti ne le Slovencev, ampak tudi italijanskih demokratičnih sil in predvsem tudi uradnih italijanskih forumov ob nedavnem zločinskem atentatu na slovensko šolo pri Sv. Ivanu v Trstu. Hkrati z zadovoljstvom spričo te široke solidarnosti pa list in preko njega slovenska narodnostna skupnost v Italiji — kakor smo to že večkrat naglasili tudi koroški Slovenci — upravičeno poudarja, da besede same niso dovolj, marveč je potrebno, da jim sledijo tudi ustrezna dejanja.

Uvodoma Primorski dnevnik navaja izjavo tržaškega župana Spaccinija, ki je z značilnim priznanjem „V takem trenutku nas je tudi sram lepih besed“ izrazil globoko občuteno misel vseh demokratičnih sil, ko je obsodil atentat na slovensko šolo pri Sv. Ivanu. Po tej izjavi pa je tržaški občinski svet izglasoval resolucijo solidarnosti s Slovenci, ki so spet postali tarča zločinskega fašističnega nasilja — atentata, ki je prva posledica hujskaškega protislovenskega govora neofašističnega prvaka Almiranteja. Kakor smo poročali že v zadnji številki našega lista, je Almirante javno pozival na uničenje „slovenskega bacila“ v Trstu. Pri tem mu je gotovo služilo za povod tudi nesprejemljivo stališče italijanske vlade glede suverenosti nad bivšo cono B. Predvsem pa — meni Primorski dnevnik — spada atentat tudi v okvir širokopoteznih načrtov proti celotnemu sistemu ustavnih svoboščin v italijanski republiki, porojeni v odporniškem boju (saj gotovo ni naključje, da je do atentata prišlo ravno v dneh, ko so v Italiji obhajali obletnico protifašistične vstaje — op. red.).

Primorski dnevnik ugotavlja, da je po atentatu pri Sv. Ivanu Trst začel z obnovljeno močjo utripati v svojem ožljju. Na ceste je stopila mladina iz šol, so stopili njihovi vzgojitelji in delavci. Prvomajski manifestanti so v veličastnem sprevodu z gesli in z vzklikanjem pred palačami državnih uradov in ustanov izpričali, da Slovenci nočejo biti „talci“, ne „bacili“, še manj pa državljani druge kategorije, ki so izpostavljeni vsakemu prepihu, ki ga lahko povzročajo notranje ali mednarodne peripetije. Potem pa je v članku rečeno:

„Solidarnostne izjave stotin organizacij, strank, sindikatov, občinskih svetov in pokrajinskega sveta še enkrat dokazujejo, da je državljanska zrelost postala tudi v še do predvčerajšnjim s šovinizmom zastrupljenih krajih stvarnost in je prešla v zavest najširše fronte političnih dejavnikov mimo idejnih in programskih razlik. Slovenci izražamo zadovoljstvo nad takim razvojem demokratičnih odnosov do nas. Toda če je res, da je ves „ustavni lok“, ki zaobjema poleg vseh vladnih sil tudi zmerno liberalno in močno levo komunistično opozicijo, moramo vendarle ugotoviti, da je med doseženo stopnjo zrelosti italijanskega političnega predstavništva in strukturami državnega aparata, ki je sredstvo odločujoče oblasti, globok prepad.

Če KD, PSI, PSDI, PRI, KPI in PLI izražajo Slovincem solidarnost in ponavljajo v isti sapi, da besede ne zadostujejo več, tedaj bi se mogla ta enotno izražena obveza zrcaliti v dejanjih konkretne politične volje,

torej v zakonodaji in upravi, kazenski preventivi in sodnem ukrepanju.

Ne zadostujejo več vsi nujni in večkrat zahtevani varnostni ukrepi za slovenske ustanove. Tudi ni dovolj, če policijski in sodni organi takoj ukrepajo, saj morajo to storiti po zakonu in zaradi samega političnega

Meje - simbol sodelovanja ne pa črte ločnice

Na tradicionalnem prvomajskem srečanju v kraški vasi Opatja sela je predsednik zveze sindikatov Slovenije Janez Barborič govoril tudi o vprašanjih zamejskih Slovencev.

Dejal je, da se je Jugoslavija kljub velikim žrtvam odrekla delom svojega nacionalnega ozemlja, ki ga je osvojila njena partizanska vojska. To je storila v interesu miru in z željo, da bi meje postale simbol sodelovanja in ne črte ločnice.

Hkrati pa je predsednik Barborič poudaril, da bo Jugoslavija dosledno zahtevala uresničenje mednarodnih dogovorov in obveznosti glede slovenske narodnostne manjšine v Italiji in Avstriji.

interesa države braniti mirno sožitje med obema tu živječima narodoma. Slovenci terjamo nedvoumni politični zakonodajni in upravnih aktov parlamenta, vlade, dežele, pokrajine in krajevnih ustanov, ki bodo odražali duha dokumentov, ki govorijo o solidarnosti do Slovencev in potrebi po uveljavljanju določil ustave. Zato upravičeno pričakujemo, da parlament čimprej začne in zaključi razpravo o zaščitnem zakonu za našo skupnost, da deželni organi na zakonodajni ravni uredijo odprta vprašanja, ki zadevajo Slovence v treh pokrajinah dežele, da krajevne uprave, od občin do pokrajin, dosledno in načrtno spoštujejo in zaščitijo koristi slovenskega prebivalstva v deželi.

V vseh teh zahtevah imajo Slovenci v Italiji ob strani tiste demokratične sile, ki so že doslej podpirale njihov boj ter tudi same izvajale pritisk na ustrezne izvršne, zakonodajne in upravne organe, da se rešijo vprašanja slovenske narodnostne skupnosti. Zadnji dogodki pa so nedvomno dokazali, da se je krog prijateljev in zagovornikov Slovencev še razširil.

Zato je zdaj potrebno, pravi avtor članka, da tudi Slovenci sami, z združeno akcijo, strnejo ogorčenje in nezadovoljstvo nad tem, kar še ni bilo uresničeno v njihovo korist in da skupaj terjajo, da bi čimprej prišli do vseh narodnostnih pravic. In ob koncu še ugotovitev: „Slovenci dajemo torej priznanje za izraženo solidarnost in za ogorčenje nad fašističnim sovraštvom do nas in nasiljem proti nam, vendar bomo lahko rekli, da bo republika, porojena v odporniškem gibanju in v čigar temelje smo vgradili tudi okrvavljena trupla naših žrtev, zares odgovorila na Almirantejeve grožnje in zadržala odmev zločinske eksplozije pri Sv. Ivanu, ko bodo sprejeti otipljivi ukrepi, s katerimi bomo postali zares enakopravni državljani.“

Zatiranje narodnih manjšin ni mogoče opravičevati s strahom za meje

V obsežni slavnostni številki, ki je izšla ob nedavni 15-letnici „Dela“, je med drugim objavljen tudi pogovor, ki ga je na prelomu 1973-74 imel Bogdan Pogačnik z znanim slovenskim in jugoslovanskim političnim delavcem in revolucionarjem Edvardom Kardeljem. Kakor znano, je Edvard Kardelj vodil v povojnih letih jugoslovansko delegacijo na mirovni pogajanjih v Parizu in prav na to se je tudi glasilo eno izmed vprašanj: Ali menite, da smo takrat dosegli največ, kar se je v pogledu poprave meja z

Italijo in Avstrijo dalo doseči? Kako gledate na današnji položaj Slovencev v zamejstvu, zlasti v Avstriji in Italiji, pa tudi na splošno usodo Slovencev v svetu, vključno zdomcev in emigracije v najširšem smislu?

Edvard Kardelj je na to vprašanje odgovoril:

Kar se nas tiče, smo storili vse, kar je bilo mogoče. Toda ne samo odločilne, temveč niti enakopravne besede na mirovni konferenci nismo imeli, kljub vlikemu prispevku, ki smo ga dali k zmagi antihitlerjevske koalicije. Končno odločitev je prinesla pogodba med velikimi silami, na katero nismo mogli imeti odločilnega vpliva.

Zal slovenska manjšina v Italiji in zlasti v Avstriji ni do kraja uresničila niti tistih pravic, ki so ji bile priznane z mirovno oziroma državno pogodbo. Določene pozitivne spremembe so sicer nastale. Položaj manjšine je neprimerno boljši, kot je bil med dvema vojnama. Tudi mednarodni položaj in vpliv današnje Jugoslavije je neprimerno močnejši, kot je bil položaj in vpliv stare Jugoslavije. Toda boj za enakopravnost nacionalne manjšine z večinskimi narodom ni končan. Ta boj mora biti predvsem sama slovenska nacionalna manjšina. Samo v tem primeru je lahko plodna tudi podpora Slovenije in Jugoslavije.

Sicer pa moram reči, da je absurdno, da je priznanje pravic nacionalnih manjšin še vedno problem za visoko civilizirane evropske dežele, ki se sicer ponašajo z demokratično tradicijo. Kajti v naših časih že meje med državami postajajo vse manj vidne in ni več tako daleč dan, ko ne bodo pomenile prav nič več, kot pomenijo danes administrativne meje znotraj posameznih držav. Zato danes ni mogoče več opravičevati zatiranja nacionalnih manjšin s strahom za stabilne državne meje oziroma pred morebitnimi ozemeljskimi zahtevami. Nasprotno, prav priznanje polnih pravic nacionalnim manjšinam je eden prvih korakov, da meje med državami postanejo vse manj pomembne za življenje narodov.

Gledano v celoti pa bi dejal, da se je tudi položaj slovenske nacionalne manjšine in celotne slovenske emigracije v tujini izboljševal v tisti meri, v kateri se je krepil mednarodni položaj in vpliv Jugoslavije in v njenem okviru tudi Slovenije. Neuvrščena, notranje enotna in močna Jugoslavija je vsekakor najvažnejša opora samozaveštni nacionalni manjšini in emigraciji. Sicer pa mislim, da bo v obdobju, ki je pred nami in ki bo prineslo nov skokovit razvoj proizvodilnih sil v Sloveniji, emigracije v smislu ekonomske potrebe vse manj, oziroma bo izginila kot fenomen življenjske potrebe ljudi. Naš čas sicer prinaša drug pojav, namreč da se ljudje na splošno mnogo bolj kot v preteklosti gibljejo po svetu za ugodnejšimi ustvarjalnimi in podobnimi razmerami. Toda to je povsem drug pojav kot pa ekonomska emigracija in je značilen za vse narode, razvite in nerazvite. O klasični ekonomski emigraciji mislim, da se bliža svojemu koncu in da nastopa čas, ko bo Slovenija občutila pomanjkanje delovne sile.

POŠIROKEM SVETU

BONN. — Za pravo politično senzacijo je poskrbel zahodnonemški kancler Willy Brandt, ko je v noči od ponedeljka na torek sporočil zveznemu predsedniku Heinemannu svoj odstop. Kot „vzrok“ navajajo nedavno odkritje vzhodnonemškega „vohuna“ Guillaumeja v kanclerjevem uradu, hkrati pa v političnih krogih menijo, da so na Brandtovo odločitev vplivale tudi še druge stvari. Vsekakor je njegov odstop ravno v sedanjem trenutku izredno neprijeten, saj je Zahodna Nemčija tik pred volitvami novega zveznega predsednika ter je kot kandidat vladne koalicije predviden sedanji minister Scheel (FDP), ki je kot vicekancler po odstopu Brandta moral začasno prevzeti tudi vladne posle. Poleg tega pa ne izključujejo možnosti, da bi Brandtova „resnacija“ vplivala tudi na bodoči razvoj notranjenemških odnosov, saj sta bila dosedanja kancler in njegov zunanji minister ravno zaradi „politike odpiranja“ najbolj izpostavljena kritiki desnih črskih sil.

PARIZ. — Prvi krog predsedniških volitev v Franciji ni privedel do odločitve. Šele 19. maja bodo volivci dokončno odločili, kdo bo novi predsednik francoske republike — ali kandidat združene levice Francois Mitterrand ali pa liberalni kandidat Valery Giscard d'Estaing, ki bo v drugem krogu volitev gotovo dobil podporo vseh sil sredine in desnice. Mitterrand je zadnjo nedeljo zbral nekaj več kot 11 milijonov glasov ali 43,47 odstotka. Drugo mesto si je priboril Giscard d'Estaing, ki je dobil nekaj več kot 8 milijonov glasov, to je 32,70 %. Golistični kandidat Jacques Chaban-Delmas je dobil komaj 15,15 odstotka glasov, na vse druge kandidate pa je odpadlo skupaj le 9 odstotkov glasov.

LIZBONA. — Še pred 17. majem bo Portugalska dobila začasnega predsednika republike in tudi začasno vlado. Tako je napovedal predstavnik vojaške hunte Jose Sanches Osorio, ki je zagotovil, da bodo spoštovali tritedenski rok, ki so si ga 26. aprila zastavili v programu gibanja oboroženih sil za ureditev političnih razmer. Predsednika republike bodo izbrali člani vojaške hunte in v političnih krogih menijo, da bo to gotovo šef hunte general Antonio de Spínola.

NEW YORK. — Program OZN za razvoj je objavil poročilo o posledicah katastrofalne suše v Etiopiji, ki traja že nekaj let. Neposredno prizadetih je najmanj 2 milijona ljudi, lakota in boleznj pa so zahtevale že na tisoče človeških življenj. Za odstranitev najhujših posledic suše bi etiopska vlada takoj potrebovala najmanj 15 milijonov dolarjev. Od tujih vlad, prostovoljnih organizacij in mednarodnih agencij je v ta namen prejela 12,5 milijona dolarjev, nadaljnjih 2,9 milijona dolarjev v denarju in blagu pa so prispevali etiopski in tuji državljani, medtem ko je svetovni program za hrano poslal 15.000 ton žita. Kot pomoč otrokom in materam v Etiopiji namerava otroški sklad OZN letos poslati 3 milijone dolarjev.

DAR ES SALAAM. — Po silovitem dežju ogrožajo kraje okoli reke Fidži v Tanzaniji južno od Dar es Salaama poplave. Z vojaškimi helikopterji so začeli preseljevati približno 3000 prebivalcev najbolj ogroženih območij. Cenijo, da bodo poplave na riževih poljih povzročile za približno 3 milijone dolarjev škode. Poplavljenih je približno 24.000 hektarov njiv.

ŽENEVA. — Na dražbi v Ženevi so za 1,6 milijona švicarskih frankov prodali znameniti diamant z imenom „Južnoafriška zvezda“, s katerim se je pravzaprav začela mrzlca za dragocenim kamenjem, ki se še do danes ni podela. Diamant je leta 1869 našel neki pastir; tedaj je imel 83,50 karata. Pastir je dragoceni kamen prodal nekemu farmarju za 500 ovac, 10 goved in konja.

BONN. — Zadnjo nedeljo so bile v zahodnonemški deželi Posarju občinske volitve, pri katerih je vladna SPD sicer obdržala enako število glasov kot na lokalnih volitvah pred štirimi leti, je pa zgubila 10 odstotkov glasov, ki jih je dobila pri državnoborskih volitvah pred letom in pol. Desničarska CDU, ki je imela v Posarju že doslej večino in vlado, je tokrat dosegla absolutno večino 50 odstotkov, na SPD je odpadlo 37 % in na FDP 6,5 odstotka glasov, medtem ko so manjše skupine tako na skrajni desnici kot tudi na levi spet nalezovale.

MEXICO. — Državna konfederacija trgovinske zbornice v Mexicu je objavila statistične podatke, po katerih bo Latinska Amerika leta 2000 imela približno 637 milijonov prebivalcev.

Spomin kot opomin

Za obletnico osvoboditve nacističnega koncentracijskega taborišča Mauthausen je bila na tem kraju groze tudi letos mednarodna svečanost, ki je veljala spominu na ogromne žrtve fašističnega nasilja, hkrati pa tudi opomin, da boj proti fašizmu še ni končan. Na svečanosti se je kljub slabemu vremenu zbralo več kot 5000 ljudi, med njimi predstavniki iz 18 držav Evrope, katerih državljani so bili med priporniki in žrtvami v taborišču Mauthausen.

Predsednik taboriške skupnosti Mauthausen, bivši minister dr. Alfred Misch, je v svojem govoru naglasil, da boj proti fašizmu in zatiranju tudi v 30. letu po zopetni vzpostavitvi Avstrije ni končan. Dr. Ludwig Soswinsky pa je kot predstavnik mednarodne taboriške skupnosti pozval vse navzoče in predvsem mladino, da napravi vse, da fašizem s svojim barbarstvom nikdar več ne bi zavladal nad narodi.

Spominska svečanost v bivšem taborišču Mauthausen je izzvenela tudi v znamenju solidarnosti z demokratičnimi silami čilskega ljudstva, ki se danes bori proti nasilju profašističnega vojaškega režima.

Ugled Avstrije je ogrožen zaradi neporavnane mednarodnega dolga

„Vse narodne skupnosti imajo pravico do bodočega obstoja ter do harmoničnega, kulturnega, gospodarskega in družbenega razvoja,“ je rečeno v predlogi, ki so jo prejšnji teden sprejeli na zaključnem zasedanju vseavstrijske sinode na Dunaju. V predlogi je poudarjeno, da sta za ohranitev etnične svojstvenosti predvsem potrebni temeljna vzgoja in pouk v materinem jeziku. Zato morajo biti ustrezne ustanove na razpolago v zadovoljivem obsegu, pri čemer mora izostati vsakršna diskriminacija. Cerkev v Avstriji hoče tudi na svojem področju pomagati pri reševanju „etničnih sporov“ ter prispevati k ozračju medsebojnega razumevanja in zaupanja — pravi omenjena predloga. Zato nalaga škofijskim konferencam in škofom prizadetih škofij dolžnost, da se pri odgovornih političnih dejavnikih zavzemajo za pravične in pospeševalne rešitve manjšinskih problemov „v skupni odgovornosti“ in sporazumno z manjšinami.

V glavnem se tozadevna načela vseavstrijske sinode opirajo na koroško sinodalno predlogo o sožitju Nemcev in Slovencev. Pa tudi pri konfrontaciji teorije s prakso je dunajskemu zasedanju služil predvsem „koroški primer“. Pri tem je pred sleherni iluzijo morda posebno prepričljivo svaril primer Škocijana, kjer brez dvoma pošteno mišljena in kot taka tudi pozitivna sinodalna načela žal že začenjajo roditi precej manj poštene in zato negativne sadove.

Na poti k uresničevanju sinodalnih načel bo brez dvoma treba premostiti še marsikatero oviro. Ne nazadnje tudi take, kot je na primer gosposvetki „župnik“ Wilhelm Mucher, ki je tudi vseavstrijski sinodi moral povedati svoje mnenje: da je število koroških Slovencev po prvi in drugi svetovni vojni zato tako močno padlo, ker so slovenski krogi vse Slovence na južnem Koroškem hoteli priključiti k Jugoslaviji; „tež usodi so južni Korošci mogli uiti samo tako, da so se pri-

znali za Nemce!“ In potem kot „katoliški župnik“ in kot „južni Korošec“ poziva prebivalce Južne Koroške, da se tudi v bodoče upirajo priključitvi k Jugoslaviji s tem, da se priznavajo za Nemce. Z drugimi besedami: tudi koroški Slovenci se naj priznajo za Nemce — proti svoji vesti, v nasprotju z resnico! Res edinstven primer dušebrižnika in njegove še bolj edinstvene morale.

Ali pa je tiste Slovence, ki se naj v obrambo nedeljene Koroške po Mucherjevi logiki priznajo za Nemce, mislil morda tudi predsednik koroške ÖVP Bacher, ko je na občnem zboru Landsmannschaft pozival manjšino, naj „v deželi išče svojega brata“ in se ne hodi „pritoževati“ v inozemstvo? Nihče nam ne more očitati, da koroški Slovenci ne bi izpolnjevali obveznosti, ki jih imamo kot avstrijski državljani. Toda ne samo mi do Avstrije, marveč tudi Avstrija do nas ima svoje obveznosti! Ali jih izpolnjuje? Ali jih izpolnjujejo listi, ki predstavljajo Avstrijo? Odgovor je dosedanje izvajanje ali neizvajanje določil 7. člena državne pogodbe in ta odgovor je vse prej kot zadovoljiv.

Predvsem pa predstavljajo skrajno negativen odgovor na prejšnje vprašanje zahteve po kakršnemkoli ugotavljanju manjšine kot pogoj za izvajanje mednarodnih obveznosti, ki jih nalaga Avstriji državna pogodba. Tega mnenja nismo samo mi. To mnenje se vidno širi tudi v avstrijski javnosti, kakor je pred nedavnim lahko videl in slišal tudi predsednik koroškega Heimatsdienst, ko je skušal prebivalce Salzburga prepričevati o „potrebi“ ugotavljanja oziroma preštevanja koroških Slovencev. „Več pravic Slovincem!“ se je glasil odgovor na njegova izvajanja, svoj govor pa je po spopadu, ki je zahteval več poškodovanih, mogel dokončati sploh le ob močni policijski zaščiti.

Salzburški odgovor na koroško propagando za ugotavljanje manjšine — kljub temu, da skušajo demonstrante po preizkušeni metodi diskreditirati s tem, da jih ožigosajo za „komuniste“ — vsekakor kaže, da se v Avstriji začenja prebujati „molčeča večina“, ki ji ne more biti vseeno, ali bo ugled nje-

Vabilo

SLOVENSKE GIMNAZIJE V CELOVCU

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu pristrčno vabi na

šolsko akademijo

ki bo v nedeljo, dne 19. maja 1974, ob 14.30 uri v Delavski zbornici (Arbeiterkammer) v Celovcu.

Na sporedu bodo pevske in instrumentalne točke z recitacijami.

I. del: SOSED, TAKO TE GLEDAM

II. del: PESMI NARODOV

Svetujemo in prosimo, da si vstopnice pravočasno preskrbite v pisarni Zvezne gimnazije za Slovence.

Ravnateljstvo

Ugotavljanje materinščine na šolah

Prejšnji teden so bile menda vsem avstrijskim šolam centralno z Dunaja razposlane uradne pole „Österreichische Schulstatistik, Sondererhebung Muttersprache/Staatsbürgerschaft, Schuljahr 1973-74“.

Namen tega posebnega poizvedovanja ni jasen, toda oglejmo si uradno polo. Na prvem mestu je seve navedena nemščina kot državni jezik Avstrije. Nato pa so naštetih z ustreznimi rubrikami lepo po abecedi vsi evropski in tudi izvenevropski jeziki, začenši z albanščino, arabščino, bolgarščino itd. Vseh jezikov je naštetih 30 (na 30. mestu je madžarščina kot „ungarisch“). Na 31. mestu je naveden z ustreznimi rubrikami znanstveno neobstoječi jezik „windisch“, na 32. mestu pa se pola konča z rubriko „drugi jeziki“.

Jeziki avstrijskih narodnostnih manjšin, ki jih ima uradna Avstrija pred Združenimi narodi samo za jezike jezikovnih manjšin, so enostavno vrščeni v abecedni red: hrvaščina je na 13., slovenščina na 26., češčina na 28. in madžarščina na 30. mestu. Pristojna oblast se očitno noče zavdati dejstva, da bi morali nemškemu jeziku, ki je postavljen na 1. mesto, slediti jeziki avtohtonih narodnostnih manjšin v Avstriji. Uvrstitev teh manjšinskih jezikov v splošni abecedni red tujih jezikov pomeni negiranje teh manjšinskih jezikov v smislu njihovega posebnega statusa in po Avstriji prevzetih obveznosti do njih.

Zato odločno protestiramo proti temu, da so slovenščina in ostali jeziki avtohtonih manjšin v Avstriji v omenjeni poli navedeni med tujimi jeziki in je s tem kršen njihov poseben status. Prav tako pa protestiramo tudi proti temu, da je bila na uradno listino v vrsto jezikov sprejeta tudi neznanstvena navedba „windisch“, ki ni nič drugega kot politično geslo, kajti to, kar se pojavlja kot „vindišarščina“, je v resnici slovensko koroško narečje.

S to prakso Avstrija spet enkrat dokazuje, da so vsa njena zagotovila o „manjšini naklonjeni politiki“ gole fraze, kajti dejanja so vedno takšna, da manjšinam ne koristijo, marveč jim nasprotno samo škodujejo. Potem pa baje ne morejo razumeti, zakaj se upiramo vsakršnemu ugotavljanju, ko pa je vendar že tozadevna praksa najboljši argument proti vsem takim nakanam.

ne domovine še naprej ogrožen in osporavan zaradi neporavnane mednarodnega dolga. Tega dolga pa seveda ni mogoče poravnati s statistično likvidacijo manjšine, marveč edinole z zagotovitvijo njenega vsestranskega obstoja in razvoja na celotnem njenem avtohtonem, ob podpisu državne pogodbe znanem ter priznanem življenjskem prostoru.

ski stolček), bil še prejšnji mesec „nagrajen“ in povišan v deželnega svetnika.

Sedanji odpor proti Ausserwinklerju je torej samo potrdilo, da Sima ni bil edini „krivec“ za poraz SPÖ pri zadnjih občinskih volitvah. Predvsem pa potrjuje, da je bilo povsem zgrešeno stališče tistih, ki so menili — in temu ustrezno tudi že začeli preusmerjati politiko stranke — da je vzroke za ta poraz treba iskati predvsem v poskusu rešitve vprašanja dvojezičnih napisov.

Da niso bile table glavni in morda celo edini vzrok, je v svojem referatu na celoški konferenci priznal tudi deželni svetnik Schober. Ali bo stranka iz tega spoznanja izvajala potrebne nauke, pa bo seveda pokazal šele bodoči razvoj.

Za uveljavljanje tega spoznanja v praksi stranka ne bo imela veliko časa. V svojem prvem radijskem govoru kot deželni glavar je predsednik koroške SPÖ Leopold Wagner minulo nedeljo že napovedal, da bodo deželnozborske volitve 2. marca 1975. S tem je napravil konec raznim ugibanjem o morebitni preložitvi volitev že na letošnji jesen, kar je bilo pri ÖVP opaziti kot željo, medtem ko je KPÖ to izrecno zahtevala. SPÖ po Wagnerjevi napovedi torej ne misli „pobegniti“ v predčasne volitve, marveč hoče svoj program uresničevati do normalnega izteka sedanje legislativne dobe.

Pravzaprav bi moralo biti do tja dovolj časa, da bi se polegel strah, ki ga je zapustila tako imenovana „vojna okoli krajevnih tabel“.

UKANA

TRETJA KNJIGA

Zadeti konji so hrzali in rezgetali, se divje vzpenjali na zadnje noge in padali, se skušali strgati iz ojes vsak na svojo stran. Njihovi brezupni glasovi so se zlivali s pokanjem in brizgajočo krvjo v turobno simfonijo.

„Čudovito!“ je vpil Kniecke. „Posnemite tega hudiča na filmski trakt!“

Sovražniki so bežali iz naselja kot mravlje iz kotla, ki ga zaliva voda.

Brž ko se je boj prenesel na obrobje vasi in na pobočja, od koder so se umikajoči ščitili z zapornim ognjem iz vsega orožja, so se začela na široko odpirati vrata razmajanih utrd — oblegani so drveli iz njih z divjim kričanjem.

Stotnik je, stoječ na tanku, z daljnogledom spremljal položaj in dajal povelja. V naselje so se privleklo nove kolone policistov, ki so tik pred vasjo poskakali z desetih kamionov. S tanka je prilezel poročnik Scharf v črni uniformi z mrtvaškimi glavami na zavihkih. Ves iz sebe je objel stotnika in rjul, kot bi se mu zmešalo: „Zmaga! Zmaga! Zmaga!... Gospod stotnik, vi ste sijajen taktik! Štirideset ur koncentriranega tveganja! Ves tok slučajev je bil nam v korist, nasprotniku pa v škodo.“

„Ne pretiravajte, dragi moj, in ne hvalite dneva pred večerom. Za zdaj smo imeli prekleto srečo. Toda kdo ve, kaj nas čaka pred povratkom.“

„Vseeno kaj! Vseeno kaj!“ je rjovel Scharf. „S krvjo zalijmo ta veliki hazard, zdaj, ko smo potegnili asa!“

„Moč volje je poleg sreče glavni činitelj zmage,“ je pomislil Bönke in se čutil stotniku, ki je hodil po bojišču, ne da bi se zmenil za kroglo.

Med množico Nemcev in domobrancev, ki so beli kot mlinarji vrel iz postojanke, je stotnik zagledal Valjhuna. Ne glede na to, kako ga je ocenjeval Wolf, se ga je razveselil kot znanca med množico tujcev. Tudi Valjhun ga je prepoznal. Stekel je prek dvorišča med mrtvimi in ranjenimi in ga objel: „Hvala vam, stotnik! Prišli ste zadnji čas, ko smo se že pripravljali na izpad. Bili smo pri koncu z močmi in z municijo.“

„Tudi vam hvala za prijazen sprejem! Bali smo se, da bomo prepoznali! Kljub vsem nevarnostim, da bi bila cesta zaminirana in dohod branjen, smo tvegali.“

Za Valjhunom je prišel tudi Luks, še bolj presenečen. „Kje se spet vidiva, gospod stotnik!? Kako je svet majhen!“ „In kako nor!“ je pripomnil Kniecke in mu ponudil lopatasto roko.

Z obrazov Luksa in Valjhuna kljub veselosti še ni bil izginil smrtni strah.

„Spravite mi vkup, kar se da dobili živnega med zidovi in po planjavah okoli naselja,“ je ukazal stotnik. „Pa ne streljajte ranjencev!“

Iz postojanke se je ranjen privlekel eden nemških poveljnikov s čutarico ruma. Ganjlive so bile besede njegove zahvale. Kniecke se je napil, da bi pregnal iz ust zopni priokus dima in prahu. Rahlo se mu je zameglilo. Od utrujenosti je čutil omotico. Kot prividi so mu pred očmi bežale slike, obdane z grenko peno. Kaj takega se v Idriji ni nikoli posrečilo. Dolgo je okleval, preden se je odločil za vdor. V boju je vedno stremel za tem, da bi on vsilil sovražniku kraj in način spopada. V Poljanah, kamor so

bili pridrli še ponoči, ga je posadka oplašila, da je cesta zaminirana in da je na vsakem hribčku sovražnik. Bal se je, da mu bo brigada, ki jo je pustil za seboj, udarila v hrbet. Zato se ni mogel takoj odločiti, da bi izpostavil svoj maloštevilni odred in tanke pritisku z dveh strani. V noč je poslal izvidnike — motocikliste in pešake — ter iskalce min. Vsi so se vrnili, kar je pomenilo, da cesta ni bila zasedena. Tudi topov niso videli na položajih, od koder bi jim lahko razbili tanke.

Izza vogala se je prismejal vojni dopisnik s filmsko kamero, da bi v zaklonišču menjal film.

„Gospod stotnik! Ne veste, kaj počenjajo beli z ranjenci! Tolčejo jih s kopiti in prebadajo jih z bajonetil! Uspejo mi je posneti nekaj izrednih trenutkov prave vojne, ko vojak ni več človek, temveč zverina!“

Stotniku Knieckemu se je zmračil obraz. Dal je poklicati poveljnika domobrancev.

Prišel je stotnik, spominjajoč na podeželskega kaplana, ves umazan od krvi, z obsedenostjo v očeh.

Kniecke mu je odločno ukazal:

„Poskrbite, da vaši ljudje ne bodo pobijali ranjenih partizanov! Kdor bo kršil moj ukaz, mu bom lastnoročno prestrelil čreva! Ne kličite podobne usode nase! Sredi njihovega ozemlja smo in ena sama pot drži iz te prekleto mišnice!“

Na zahodni strani vasi, kjer je pot izginjala proti soteskam v hribovju, se je boj znova raznel. Policisti so napadli rep kolone, ki je reševala ranjence. Dva tanka sta se zapodila naprej po dolini, na pomoč policistom.

Poročnik Scharf je do pasu gledal iz kupole. Že nekaj mesecev je životaril v tej pokrajini. Do sedaj oklopnjaki niso prišli nikjer do izraza. Kot tankist je sovražil te strme in z gozdom obrastle strmine, kjer so bili njegovi stroji neuporabni. Držati se je moral ceste, kamor so mu

Pevski zbor SPD „Danica“ spet gostoval v Nürnbergu

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni sodi med naša najaktivnejša društva, ki zlasti na pevskem področju dosega lepe uspehe. Pevski zbor in instrumentalno-vokalni ansambel „Trio Korotan“ imata za seboj vrsto nastopov doma in v tujini. Tu ne bomo posebej navajali rednih stikov z društvi doma, v matični Sloveniji, na Gradiščanskem, Trstu in Gorici, marveč je treba naglasiti, da je SPD „Danica“ pred leti navezalo prijateljske stike s pevci v Zvezni republiki Nemčiji in sicer v Nürnbergu s katerimi je prišlo do medsebojnih obiskov. V dneh od 28. aprila do 1. maja letos je pevski zbor in Trio Korotan že drugi gostoval v Nürnbergu.

Prvi koncert je bil v Großgrün-lachu — v enem zunanjih okrajev Nürnbergu. Sprejem je bil izredno prirčen, tako ob prihodu, kot na prireditvi. Za navezavo teh prijateljskih stikov in tudi organizacijske izvedbe tega obiska sta poskrbela zborovodja zborov gostiteljev, Herbert Wiltek in njegova žena zahvala za tako pozoren sprejem tudi s strani nürnberške občine, saj se je koncerta udeležil tamonjni župan Urschlechter, ki je šentvidskim pevcem poleg tega priredil še poseben sprejem. Ta koncert je bil organizacijsko odlično pripravljen. Dvorana, ki lahko sprejme štiristo ljudi, je bila nabito polna. Uvodoma je goste s svojo pesmijo pozdravil domači pevski zbor, predsednik „Danice“ Stanko Wakounig pa je spregovoril v imenu gostov. Pod vodstvom Hanzeja Kežarja so šentvidski pevci izvajali spored

slovenskih umetnih in narodnih pesmi, zlasti koroških, izvajal pa je tudi nekaj nemških pesmi. Posamezne pesmi je napovedoval dr. Erich Prunč, ki je občinstvo sproliti seznanjal z vsebino posameznih pesmi. Pri tem je tudi razlagal, kako so nastale in da izražajo navade in čustva slovenskega človeka na Koroškem. Pri koncertu je sodeloval tudi Instrumentalno-vokalni ansambel „Trio Korotan“. Tako sta bila zbor kot ansambel, ki ga prav tako vodi Hanzej Kežar pri občinstvu navdušeno sprejeta in je ob koncu sporeda prišlo še do dodatkov.

V ponedeljek 29. aprila so šentvidski pevci bili gostje nürnberške občine. Najprej so jim razkazali mestno hišo, zvečer pa jim je, kot že omenjeno župan dr. Urschlechter priredil slavnostno večerjo, katere so se udeležili tudi drugi vidni funkcionarji nürnberške mestne občine. Ob tej priložnosti so bile

izmenjane tudi zdravice v katerih je bilo naglašeno pospeševanje medsebojnih stikov in prijateljstva. V imenu gostov je govoril mandatar gospodarske liste v Škocijanu Franc Picej, ki je šentvidske pevce spremljal kot zastopnik škocijanske občine in je tam posredoval pozdrave župana. Gostovanje šentvidskih pevcev v Nürnbergu je seveda imelo tudi namen reklame za tujski promet škocijanske občine in so ob tej priložnosti delili tudi ustrezen propagandni material. Na večeru pa je seveda tudi zadonela naša domača pesem. Ob tej priložnosti so se poklonili tudi spominu umrlega zveznega predsednika Jonasa, ki je bil osebni prijatelj nürnberškega župana.

V torek 30. aprila je bil drugi koncert. Predtem pa so si pevci ogledali zanimivosti mesta, obiskali pa so tudi zoološki vrt. Koncert je bil v Baidersdorfu, predmestju Nürnbergu. Tam so bili gostje Evangeliskega pevskega zbora, ki je bil tudi prireditelj koncerta. Tudi tam je sprejem bil lep, polna dvorana in navdušeno občinstvo. Na obeh koncertih so govorniki izmenjali spominska darila in sklenili še nadaljnje medsebojne obiske. Tako bo nürnberški zbor prihodnje leto prišel gostovat v Škocijan oziroma v Št. Vid v Podjuni.

Gostovanje šentvidskih pevcev v Nürnbergu je brez dvoma bil velik doprinos k sporazumevanju med narodi, hkrati pa tudi navezavi osebnih prijateljskih vezi, ki so najboljše oblika za seznanjanje naših narodnostnih problemov na Koroškem.

Slovensko kulturno društvo „Jepa-Baško jezero“ v Ločah vabi na

PEVSKI KONCERT

v nedeljo 26. maja ob 20. uri v občinskem kulturnem domu v Ločah.

Gostuje: Moški pevski zbor Jeklar z Jesenic in operna solista Jaka Jeraša in Andrej Kosem.

K številni udeležbi vabi

društveni odbor

Florijan Lapuš — 80-letnik

Pred dnevi je Florijan Lapuš v krogu družine, sorodnikov, znancev in prijateljev čil in zdrav obhajal visoki jubilej — 80-letnico življenja. Zveza slovenskih zadrug, katere predsednik je že skoro 40 let, mu je za njegov praznik privedila na njegov dom v Podsinji vasi skromno, vendar prirčno slovesnost, katere so se poleg odbornikov Upravnega in Nadzornega odbora na čelu s poslovoječim podpredsednikom SZS dr. Mirtom Zwitterom udeležili tudi zastopniki sosednih posojilnic Roža in Gur. Dr. Mirt Zwitter je ob tej priložnosti v imenu vseh jubilarit čestital in v svojem govoru orisal velike vrline tega zaslužnega slovenskega zadrugarja na Koroškem.

Minulo soboto pa so tudi domači prosvetaši in zadrugarji iz Št. Janže v Rožu privedli v svojem Zadrugnem domu majhno slovesnost s kulturnim programom. Tako sta na tem večeru iz svojih pesniških del brala Jožef Turk in mlada Vera Inzko, vnukinja jubilarita; njegov zet Hanzi Inzko pa je s harmoniko spremljal svojo hčerko Nado, ki je zapela nekaj zelo lepih pesmi. V imenu domače Posojilnice je spregovoril njen predsednik Janez Weiss st., ki je v svojem govoru orisal življenje prosvetaša in zadrugarja Lapuša s katerim je že desetletja dober prijatelj.

Povedal je, da se je Florijan Lapuš že kot mlad človek zanimal za leposlovno in strokovno literaturo in se z veliko ljubeznijo posvetil slovenski prosveti. Njegov oče je bil soustanovitelj leta 1906 ustanovljenega Delavskega pevskega društva za Podsinjo vas in okolico, iz katerega sta pozneje nastali prosvetni društvi v Svetah in v Št. Janžu. V slednjem je bil Lapuš gonilna sila — spreten igravec in izvrsten režiser. Leta 1923, po prvi svetovni vojni, iz katere se je tov. Lapuš vrnil šele leta 1921, je režiral znano ljudsko igro Miklovo Zalo, pri kateri je sodelovalo skupno nad 50 oseb. S to igro so šentjanžčani gostovali tudi pri Cingelcu na Trati. Glavno breme in zaslug za uspeh gostovanja (režija, prevoz kulis in igralcev itd.) je šlo na račun mladega Lapuša, ki je imel res čudovito organizacijsko žilico.

Prav ta sposobnost je bila mero-dajna in odločilna, da so ga tedanji šentjanški zadrugarji pridobili in mu dali možnost, da si je zadrugno znanje izpopolnil v šoli v Ljubljani in ga s pridom koristil pri slovenskem zadrugarstvu na Koroškem. V domači Hranilnici in posojilnici je nato postal tajnik. Na njegovo strokovno sposobnost so postali pozorni tudi pri zadrugni centrali v Celovcu, kjer so ga že leta 1925 izvolili v njen odbor. Kljub obilnemu delu v domači posojilnici pa je ostal navdušen pro-

svetaš prav do danes, o čemer najbolj zgovorno priča dejstvo, da je predsednik SPD „Svoboda“ v Št. Janžu. Leta 1935 so ga slovenski zadrugarji izvolili za predsednika zadrugne centrale, kar je še danes. V času nacističnega nasilja je moral kot na stotine drugih slovenskih družin deliti usodo izseljenstva, iz katerega se je šele po treh letih, treh mesecih in treh dneh mogel vrniti na svojo opustošeno domačijo. Njemu in rajnemu predsedniku posojilnice Matevžu Krasniku gre v glavnem zaslug, da so v Št. Janžu zgradili lepi Zadrugni dom.

Tako je tov. Weiss orisal neprecenljive jubilarne zasluge za organizirano življenje slovenskega ljudstva na Koroškem in mu za njegov praznik v imenu vseh iskreno čestital. Po slovesnosti so se ob kramljanju in petju v prijetni družbi povsneli še pri Tišlarju v Št. Janžu.

Številnim čestitkam se pridružujemo z željo, da bi naš slavjenec ostal čil in zdrav in mu kličemo na mnoga leta!

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi na skioptično

PREDAVANJE O AVSTRIJSKI GORSKI ODPRAMI V AFRIKO

v soboto 11. maja 1974 ob 19.30 uri v gostilni pri Miklavžu v Bilčovsu. Predava član odprave in funkcionar SPD v Celovcu dr. Jožko Buch.

K številni udeležbi vabi odbor

Otroci iz Železne Kaple in okolice in Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ iz Železne Kaple prisrčno vabimo na

MATERINSKO PROSLAVO

v nedeljo 12. maja 1974 ob 14.30 uri v farni dvorani v Železni Kapli. Pripravili so jo vam otroci in pevci SPD „Zarja“.

V Celovcu imamo nov sodoben muzej

V četrtek 25. aprila je krški škof dr. Köstner v prostorih oz. zgradbi obnovljene stolne cerkve otvoril novi muzej krške škofije. Ob tej priložnosti sta kustos muzeja dr. Alois Maier in deželni konservator dvorni svetnik dr. Siegfried Hartwagner v svojih govorih poudarila veliki pomen pred 60 leti ustanovljenega muzeja, ki ga je ustvaril takratni škof dr. Adam Hefter. Prvotni namen je bil, da so odviše predmete — slike, kipe, razno srebrno in zlato posodo itd. — ki so jih v številnih cerkvah in kapelicah krške škofije, ali odstranili ali zamenjali z novimi; zbirali in hranili v posebnem zato urejenem prostoru. Do ureditve novega muzeja, so te dragocenosti hranili v škofijskem dvorcu v Celovcu.

Največ zaslug pri zbiranju in urejanju umetniških dragocenosti je vsekakor imel prof. za verouk in umetniški zgodovinar dr. Otto Rainer, ki je leta 1921 bil imenovan za kustosa. Danes je muzej krške dieceze v Celovcu največji te vrste v Avstriji. V novem muzeju je trenutno razstavljenih preko 200 najdragocenejših eksponatov. Dvakrat toliko letih pa je še vedno shranjenh v škofijskem dvorcu.

Izbira razstavljenih dragocenosti v novem muzeju krške škofije so izvedli sporazumno z deželnim konservatorjem dr. Hartwagnerjem, razdelitev pa je uredil strokovnjak za razstave Wilhelm Pacher, ki je pri tem delu moral rešiti številne probleme (preveč oken...), ker lokacija prvotno ni bila predvidena za muzej. Čeprav so bili stroški za ureditev muzeja visoki, je bila ta investicija upravičena in potrebna. Naborna umetniška dela krške škofije oz. Koroške so slednjič našle lepšo in dostojnejšo lokacijo, kot so jo imele poprej. Ugodna lega novega muzeja v središču mesta vabi sedaj vsakogar, da si to novo zanimivost Celovca oziroma Koroške ogleda. Muzej je odprt vsak dan od 10. do 12. ure dopoldan.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

nastavljali mine, ki se jim ni mogel izogniti. Zdaj se jim bo maščeval, saj je izgubil že dva oklopnjaka, pa še nekaj avtoblind so mu prevrtili in zažgali.

S topovi in mitraljezi so mlatili po sovražniku, ki je bežal po pobočjih na obeh straneh. Poročnik je sklenil, da jih bo gonil, kjer se bo dalo. Če prode še dalje po cesti navzgor, bo nekaterim presekala umik v grapo, saj so po grebenih nad njimi že prišli gorski lovci.

V polnem zagonu rohnečega stroja je peljal proti kamnitemu mostiču. Samo nekaj metrov pred njim pa je most v strahovitem poku razneslo. Puh ga je skoraj potegnil s tanka, v glavo pa mu je prižvižgal kamen. Na srečo je imel usnjeno kapo, ki je udarec ublažila. Kljub temu so se mu zavrtle stotine in zdrsnil je v luknjo. Po licu se mu je pocedila kri. Ko je udarilo še nekaj rafalov po oklepu, je ukazal, da obrnejo tanke, in zapeljali so nazaj v naselje. Za njim je ostala samo sled raztrgane zemlje in žrelo mostu, ki je bilo videti nad strugo kot usta s polomljenimi zobmi.

Stotnik Kniecke je nekaj časa pasel oči in poslopal po bojišču. Rad je gledal sledove boja. Okoli utrdb se je nacejala kri, a zemlja je bila tako zmrzla, da je ni popila. Mimo njega so iz razbitih vlačili mrtve in ranjene. Za glavno postojanko so jih zlagali ločeno: parizane na eno, Nemce na drugo, belogardiste na tretjo stran. „Kot bi bili še po smrti skregani,“ je pomislil.

Vrnil se je Valjhun. Poročal je, da so našli okoli dvajset mrtvih sovražnikov, sami pa da imajo še enkrat toliko izgub. Ranjen ali ogreben pa da je skoraj vsak tretji.

„Pustiva to, gospod poročnik. Pojdite z menoj v kantino, da si priveževa dušo. Naj domačini opravijo ta umazani posel čiščenja in vnovične utrditve. Midva sva napravila dovolj.“

„Ne vem, če jim bo to všeč, gospod stotnik.“

„Ne ozirajte se na nikogar, če vas povabim jaz! Ali mislite, da se dovolj zavedajo, da sem jih rešil, ko sem tvegval sebe in tanke? Kaj bi bilo, če bi partizani tik pred vasjo zakopali antimagnetske ali lesene mine? Ali če bi nas na tej ožini, kjer se tank še obrniti ne more, pričakal en sam protitankovski top?“

„Menim, da bi bilo sedaj že po nas.“

V zgradbah je bilo med opeko zaritih nekaj neeksploziranih granat. Oba sta menila, da je velika sreča, da nasprotnik razpolaga s tako slabimi bojnimi sredstvi.

Po kamnitih stopnicah sta se spustila v kletni prostor, ki je ostal nepoškodovan. V peči je spet gorel ogenj. Pod linami prizemnih lukenj pa sta ob dveh strojnicah ležala dva kupa tulcev. Kniecke je brnil, da je zažvenketalo po sobi. „Pometite to svinjarijo! Boja je konec!“ je ukazal trem Nemcem, ki so apatično sedeli v kotu.

Sedla sta k peči. Stotnik je naložil na ogenj nova polena in pustil vrata peči odprta. Grela sta se v žaru plamenov. Ob toploti ga je zasketela rana nad kolonom in tudi v srcu mu je kljuvalo.

Prinesli so jima steklenico žganja. Zlahka sta zvrnila vsak po dva kozarca. Valjhuna je zanimala Ana, toda stotnik je raje govoril o drugih rečeh. Naposled ga je Valjhun vprašal:

„Saj mi oprostite, če se zanimam za dekle, ki sem vam jo predal pred tremi meseci, kajne?“

„Zakaj vas to zanima?“ ga je vprašal Kniecke nepričakovano.

„Tehtne razloge imam za to, gospod stotnik. Pred vojno sva bila že prijatelja, kasneje pa skoraj zaročena. Prizadela me je.“

Kniecke ga je pogledal preiskujoče in mu blago odgovoril: „Sedaj ji lahko oprostite, če znate odpustiti.“

„Mislim, da ji ne bi mogel odpustiti nikoli. Povejte mi, kaj je z njo?“

„Ne bi vas rad prizadel še huje.“

„Dovolj sem močan. Ali jo ima morda major Wolf?“

„Ne, nima je.“

Valjhun je postal nestrpen. Kolobarji pod očmi so mu po treh neprepanih nočeh potemneli in se poglobili. Stotnik mu je povedal, kako je bilo, ko jo je peljal iz Idrije, in dodal:

„Po mojih zadnjih vesteh je mrtva. Dobil sem poročilo, da so dekle, ki povsem ustreza njenemu opisu, staknili na neki gorski kmetiji in jo ubili, ko je skušala pobegniti.“

„Mrtva?“ Valjhun je ukrvil usnice in oči mu je preblisnila žalost. Da bi prikril nenadna čustva prizadetosti, je dvignil kozarec in ga izpraznil do dna.

„Vas je prizadela, kolega? Ali naj po vsem tem povem še kakšne podrobnosti?“

„Mrtva, mrtva...“ je odmevalo v praznini Valjhunovega srca. Smrti oživi ljubezen. Njemu pa se je prelila v kesanje. Bilo mu je težko, kot bi se nalil s pelinom. Pomislil je na mater. Stala je sredi njegove sobe, visoka, stroga, kot svečenica. Tako, kot je dvignila roko nad Zadlogarjevo, jo je že bila dvignila tudi nad Ano. Toda za Ano je bila dovolj beseda, za vedno se je obrnila stran...

Stotnik ga je gledal, kot gleda ptica roparica svoj plen. Valjhun je odmaknil oči, iz katerih so privrele solze in zdrsele v poraslo, kocinasto brado.

„Čudak!“ je pomislil stotnik in se spomnil, kaj mu je o njem govoril Wolf. Te solze so v njem zganile prezir, pomešan z usmiljenjem. „Vam je žal zanjo?“

„Komu ne bi bilo,“ je zastokal Valjhun.

Stotnikov glas je bil hladen:

„Zakaj ste jo potem izdali? Imeli ste priložnost, da bi jo obdržali zase. Takrat vam tega ne bi mogel nihče

II. Kulturni festival v Globasnici
tudi letos lepo uspel

Slovensko kulturno društvo v Globasnici je letos priredilo že svoj II. Kulturni festival pri Šoštarju v Globasnici, ki je trajal od minule srede 1. do vključno nedelje 5. maja.

Ne da bi se spuščali v razglabljanja o političnih in organizacijskih eksperimentih in tudi ne o „znanstvenih“ odkritjih, lahko ugotovimo, da je ta prireditev tudi letos s svojim bogatim in pestrim kulturnim sporedom izredno dobro uspela ter pritegnila ogromno število obiskovalcev od blizu in daleč, tako iz naših krajev, kakor tudi iz Slovenije.

Obširni in pestri spored festivala so prvi dan otvorili domači igralci SKD Globasnica z uprizoritvijo drame „Mrtni kurent“, katero je režirala Anita Hudl. Igralce in režiserko so številni gledalci nagradili z navdušenim aplavzom. Dobrišen del sporeda so tokrat spel prispevali gostje iz Ptuja, s katerimi imajo globaški prosvetaši tesne prijateljske stike. Tako so nastopili — priznani narodno zabavni ansambel Toneta Kmetca, ansambel moderne zabavne glasbe „Pelovio“ s pevcem popevk ter Lutkovno gledališče DPD „Svoboda“ z lutkovno predstavo za otroke, vsi iz Ptuja. Lutkovna predstava je zlasti med otroci in pa tudi med odraslimi izzvala navdušenje in priznanje, saj so takšne in podobne prireditve le redke na Koroškem. V nedeljo na

zaključni slavnostni prireditvi so nastopili tudi zbori iz Koroške in Slovenije in navdušeno manifestirali lepo slovensko pesem. Po pevskem nastopu pa je narodno zabavni ansambel „Planinski instrumentalni kvintet“ KPD „Zasip“ pri Bledu z našim starim znancem, pevcem Francetom Korenom skrbel za ples in prijetno zabavo.

Številni in zadovoljni obiskovalci izredno dobro uspelega festivala pa so s svojo ogromno udeležbo izrazili prirediteljem in vsem ki so sodelovali in pripomagali k uspehu, svoje najlepše priznanje.

Nagrada našim
književnikom

V Trstu so literarno nagrado „Vstajenje“ za leto 1973 podelili koroškemu pesniku in pisatelju Valentinu Polanšku za pesniško zbirko „Grape in sonce“ ter „Karanfanske“, za zbirko novel in črtico „Velike sanje malega človeka“ ter zbirko otroških pesmi „Činček“.

Janko Messner pa je na natečaju Mladike v Trstu prejel II. nagrado za črtico „Predestinacija“ (ki je pod naslovom „Tabu“ objavljena tudi v zadnji številki Mladja.)

Obema čestitamo.

Konatiče

Te dni obhaja pri nas kovač Tone Štober zdrav in čil svojo 85-letnico. Po rodu je iz spodnje Štajerske. Kot mladega kovača ga je usoda zanesla na Koroško in sicer v Vabrnjo vas pri Kostanjah, kjer se je poročil s Suštarjevo hčerko. V Štefelnovi „fužini“ v Treščah je imel svoje delovno mesto, kjer je s težkim kovaškim kladivom nabijal po nakovalu in tako oblikoval razbeljeno železo ter podkopal na tisoče konj bližnjim in daljnjim sosedom. Pozneje se je z družino preselil k nam v Konatiče, kjer si je kupil star mlin ter ga predelal v prostorno stanovanjsko hišo, ki stoji tik ob Domačalskem potoku.

Kovač Štober je v svojem življenju trdo delal in lepo skrbel za svojo družino. Kljub garanju je našel vedno čas, da je obiskoval slovenske prire-

ditve in z ljubeznijo prebiral slovensko čtivo, zlasti Slovenski vestnik, katerega naročnik je še danes. V domači blagovni zadrugi je bil dolga leta odbornik.

Zaradi klene značajnosti in vedre narave ga sosedje in vsi, ki ga poznajo, zelo upoštevajo in spoštujejo. Danes ne vihti več težkega kladiva, vendar se nam zdi, da se ni mnogo spremenil, ker je še vedno trden kot hrast, katerega ne bodo uklonili, pa če pridejo še takšni viharji. Takšnih mož je na našem narodno ogroženem ozemlju, zlasti na prisojnih obronkih Osojskih Tur, le še malo in kar jih je, zaslužijo vse naše občudovanje.

Tonetu Štobru iskreno čestitamo k visokemu jubileju z željo, da bi ga še mnogo let zdravega in čilega imeli med nami.

„Molčeča večina“ se prebuj

Ko so leta 1972 nacionalistični in neonacistični elementi s svojim pohodom na uradne dvojezične napise pokopali načela zakonitosti in pravne reda v blatu protislovenskega sovražstva, so odločno protestirali tudi številni pripadniki večinskega naroda na Koroškem; še več pa je bilo takih, ki so nacionalistične izgrede sicer obsojali, niso pa tega tudi javno izpovedali. Takrat se je rodil pojem tako imenovane „molčeče večine“.

V zadnjem času se ta „molčeča večina“ očitno začinja prebujati — in to ne le na Koroškem, marveč tudi v drugih predelih Avstrije.

Tukaj ne mislimo samo na dunajske študente, ki so svoječasnno FPÖ-jevskemu Scrinziju dovolj razumljivo povedali, da ne želijo njegovega prikaza koroške problematike. Tudi ne mislimo samo na to, da se v avstrijski publicistiki množijo primeri pogumnih nastopov, ki brez strahu pred domovinsko zvesto „ekskomunikacijo“ trgajo krinko z obraza raznim dozdevnim „za domovino zaslužnim“ ter z znanstveno dognanostjo podirajo z visokih pedestalov nedotakljivosti trditve, ki so še včeraj veljale za tabu. Prav tako ali še bolj razveseljivo je namreč dejstvo, da se zanimanje in predvsem tudi razumevanje za koroške Slovence in njihove težnje širi preko koroških meja v druge zvezne dežele. To dokazuje nedavni „sprejem“, ki so ga v Salzburgu priredili predsedniku koroškega Heimatdienst; to pa kažejo zlasti tudi izrazi solidarnosti, ki jih koroški Slovenci prejemo iz najrazličnejših krajev Avstrije.

Naj kot primer navedemo pismo, ki ga je naše uredništvo te dni prejelo iz Vöklabrucka na Zgornjem Avstrijskem in v katerem je med drugim rečeno:

Ich bin Oberösterreicherin, zuerst in Linz und nun in Vöklabruck wohnhaft. Von den Slowenen in Kärnten habe ich öfter gehört, besonders während des Ortstafelkonfliktes, aber diese Sache hat mich nicht sehr berührt.

Ausgerechnet hier in Vöklabruck kam ich durch die Kinderfreunde und die Sozialistischen Frauen mit einer Slowenin zusammen, die wahrlich eine aufrechte Vertreterin Eurer Minderheit ist und die uns Oberösterreicher wenn immer es durch ihre Funktion oder privat möglich, oder auch notwendig ist, auf Eure Probleme aufmerksam macht und uns über Eure schreckliche Vergangenheit informiert. Sie versucht mit einer wahren Leidenschaft Euch uns näherzubringen, die ihresgleichen sucht...

Auch bei einer Unterschriftenaktion des Kärntner Heimatdienstes, der Kärntner in Oberösterreich zu einer Unterschriftenaktion geg. die Slowenen aufforderte, hat sie sofort aufklärend gewirkt und somit den Heimatdienst entlarvt.

Liebe Slowenen in Kärnten, Ihr seid in Oberösterreich nicht vergessen, sondern durch die Familie... und all ihre Freunde besonders gut vertreten. Trotzdem fände ich es gut, wenn Ihr in der Bundesländerpresse (Tagblatt, Oberösterreichischen Nachrichten, Kronenzeitung, Kleine Zeitung u.s.w.) ein paarmal im Monat Artikel über Eure Probleme unterbringt. Wir können Eure Zeitung nicht lesen, wir können ja nicht Slowenisch.

Setzt Aktionen, gebt nicht auf!
Es grüßt Euch in herzlicher Verbundenheit M. N.

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli vabi na

KULTURNO PRIREDITEV

v soboto 18. maja 1974 ob 20. uri pri Kovaču na Obirskem.

Gostujejo: Ženski komorni pevski zbor DPD in književniki ter recitatorji Kulturno umetniškega kluba „Tone Čufar“ z Jesenic.

Gostovanje, s katerim bodo jeseniški kulturniki vrnili obisk koroškimi pevcem in književnikom, poteka v okviru sodelovanja med jeseniškimi kulturnimi organizacijami in Slovensko prosvetno zvezo. K številni udeležbi vabi

društveni odbor

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“ vabi na

MATERINSKO PROSLAVO

v nedeljo 12. majnika 1974 ob 13.30 uri v dvorani pri cerkvi na Radišah. Nastopajo otroci z deklamacijami in petjem, mešani in moški pevski zbor SPD „Radiše“ in „Radiški fantje“ s petjem ter gojenke gospodinjke šole v Št. Rupertu pri Velikovu s petjem in igro v treh dejanjih „Prisegam“.

Ljubitelji domače pesmi in besede, posebno pa matere, prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Kočna“ v Svečah vabi na

MATERINSKO PROSLAVO

ki bo v nedeljo 12. maja 1974 pri Adamu v Svečah. Nastopajo domači otroci in pevci ter gostje iz Radovljice. S prireditvijo začnemo ob pol treh popoldne.

Prisrčno vabi odbor

Slovensko prosvetno društvo „Bisernica“ v Celovcu vabi na sklopično

PREDAVANJE O
AVSTRIJSKI GORSKI
ODPRVI V AFRIKO

v petek 10. 5. 1974 ob 19.30 uri v Dijaškem domu (Tarviser Straže 16). Predava član odprave in funkcionar SPD v Celovcu dr. Jožko Buch. K številni udeležbi vabi

odbor

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu vabi na

PROSLAVA
MATERINSKEGA DNEVA

ki jo priredi SPD „Bilka“ v nedeljo 12. maja 1974 ob 14.30 uri in 20. uri v dvorani pri Miklavžu.

Nastopili bodo naši najmlajši s petjem, deklamacijami, šolarsko igro ter zborna deklamacijo. Sodeluje tudi moški pevski zbor, godbeni trio...

Vabimo vse, zlasti matere, da se praznovanja materinskega dneva v čim večjem številu udeležijo.

Odbor

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tor

preprečiti. Tudi meni je bila všeč. Jaz sem jo spoznal prepozno in v nemogočih okoliščinah. Če se kaj spoznate na ženske, morate priznati, da je bila biser med kamenjem. Biser, ki ste ga vi brnili proč... Če bi jaz imel takšno dekle, me ne bog ne hudič ne bi ločili od nje."

"Bog mi odpusti!... Ljudje večkrat ne vemo, kaj delamo. Kesanje pa navadno pride prepozno. Morda je bolje tako."

"Bog vam lahko odpusti, ona pa vam ne bi nikoli. Zelo vas je obsojala. Ni vredno, da bi govoril, kaj vse mi je povedala o vas."

Kniecke je vzel iz žepa cigaro in prižgal. Naslonil se je s hrbtom na peč in se zazrl v Valjhuna.

"Vaše priznanje, da vam je žal, je pol odpustčanja. Samo neumni vztrajajo pri napačnih sklepih."

Valjhun je zmajal z glavo, že omotičen od pijače.

"Kakšne težave in nevšečnosti nam je povzročila ta ženska!"

Stotnik ga je začudeno pogledal.

"Neverjetno, kako znamo biti moški egocentrični. Vprašajte se raje, kakšne težave smo mi povzročili njej in kakšno pravico! Čemu silimo ženske v vojno? Saj je njihov naravni smoter ohranitev življenja, ne pa ubijanje!"

Njun pogovor je zmotil Luks.

"Če dovolite, gospod stotnik, bi se pri vama malo pogrel."

"Seveda! Tu imate kozarec in nagnite. Dobro vem, da ga nikoli ne pljunete ven!"

Luks ga je na dušek zvrnil. Njegove vodene oči pa so se zapile v Valjhuna. Že pred časom ju je bil seznanil major Wolf, ki je hotel, da bi sodelovala pri odkrivanju domobranskih zvez z Angleži.

"S kakšno nalogo prihajate v to gnezdo?" ga je vprašal stotnik.

"Pošilja me major Wolf. Izvedeli smo, da tukajšnja posadka zbira uniforme Angležev, jih skrivna in se pripravlja na izid, ki v naših načrtih ni predviden."

"Nič pomembnega nisem zvedel," je Valjhun zatajil, kar je bil videl.

Luks pa ni odnehal:

"Zvedel sem, da ste pred nekaj dnevi ujeli in izpustili zanimivega človeka. Major me je poprosil za podroben opis."

"Kaj hočete! Ravnal sem po majorjevih navodilih, v skladu s položajem," je dejal Valjhun in mu skušal podrobno opisati Bliska.

Luksove ustnice so se raztegnile v satanski nasmeh.

"Krasno potezo ste napravili, gospod poročnik! Izpustili ste oficirja korpusne Ozne. Kaj vam je le obljubil za povračilo? Ali ste morda poslali njegov agent?"

Valjhunu se je stemnilo pred očmi. Užaljen je prijel za pištolo rekoč: "Vi me ne boste žalili! Vi že ne!"

"Pomirite se," je dejal Kniecke. "Ne dovoljujem nikakršnih neslanosti. Ko pa me ne bo, mi je prav vseeno, če se pobijeta!"

"Oprostite, stotnik! Ujel in spustil je človeka, ki je bil prišel za menoj na sedlo Mrzlega vrha. Saj se spomnite, da sem vam pripovedoval o njem? To je tisti, o katerem smo zvedeli, da se je zaklel, da me bo poiskal tudi na koncu sveta! Sedaj razumete zakaj sem nevoljen!"

20

Blisk je spremljal kolono z ranjenci. Najprej so jih nosili, potem pa so jih domačini naložili na vozove. Peljali so jih onkraj Blegoš, v bolnišnico Franjo.

Na vozu je ležala na slami Melita in od časa do časa zaprosila Bliska, da ji da vode. Hudo jo je žejalo. Iz Go-

renje vasi se je bila umaknila z borci, ki so ščitili topove in jih poizkušali rešiti pred sovražnikovimi tanki. Blisk je z obveščevalci z roba gozda varoval vod, ki se je po poraslem pobočju bližal havbici, ki je ostala na položaju.

Ne da bi bili borci vedeli za Nemce nad seboj, so padli v dobro nastavljeno past. Mitralješki ogenj je kolono razbil; po strmini so se skotalili trije ranjenci... Melita je bila takoj pri njih. Tisti s prestreljeno roko se je sam obvezal z zavojem, ki mu ga je dala, sama pa je obvezovala oba huje ranjena. Eden se je plazil z obstreljenega območja sam, drugega pa je vlekla.

"Tovarišica, ne pusti me Nemcem," jo je prosil ranjenec, ko so jih nemški mitraljezi dobili na muho. Zmrzla zemlja je pršla okrog njiju. Ranjeni je dobil strel v glavo, spustila ga je in odkotalil se je po strmini. Tedaj je tudi sama začutila pekočo bolečino, kol bi ji prebodla prsi dva noža. Oprijela se je resastih trav, da ne bi zdrsnila za padlim tovarišem po strmini, in drobno belo sonce ji je začelo ugašati...

"Blisk, Blisk," je šepnila.

Nenadoma je bila sama. Z zadnjimi močmi se je zavlekla skozi grmovje v kotanjšat svet, kjer se je skrila.

Blisk je videl razbegle borce, med katerimi ni bilo bolničarke, in je zastutil nesrečo. Ustavil jih je in obveščevalci so jih zaščitili z ognjem, dva pa je vzel s seboj in se z njima odpeljal proti mestu napada. Srečali so tiste, ga s krvavečo roko. Pokazal jim je, kje naj iščejo bolničarko in oba ranjenca. Šli so po krvavi sledi in kmalu našli borca, prestreljenega skozi noge, plazčega se po rokah in kolenih od drevesa k drevesu. Spremljevalca sta reševala ranjenega, sam pa se je napotil naprej kar navzdol po njegovi krvavi sledi. Iz daljave so ga zagledali Nemci in streljali nanj, ko je prečkal čistino. Ni se zmenil za krogle, ki so sekale v debla. Preveč ga je skrbelo dekle.

Skrb za oči

Poskusite!

ZELENA PAPRIKA PO MADŽARSKO

2 zeleni papriki, voda; 4 dkg prekajene slanin, 4 jajca, sol, poper, žlička sesekljane peteršilja, 2 dkg surovega masla, 2 dkg naribanega sira.

Očiščeno papriko po dolgem prerežemo in ji odstranimo semenje, nakar jo 10 minut kuhamo v slanem kropu. Prekuhane polovčke zložimo v jensko skledo, v vdolbino damo sesekljano slanino in 1 surovo jajce. Povrhu osolimo, popramo, potresemo s sesekljanim peteršiljem in pokapamo z maščobo, nato postavimo jed v pečico, da jajca zakrknjejo. Pred serviranjem potresemo z naribanim sirom.

KRUHOVE REZINE S SIROM IN JAJCI

4 debelješe in večje kruhove rezine, 2 dl mleka, 10 dkg sira, 4 jajca, sol, olje za peko.

Kruh navlažimo z mlekom. Rezone položimo na posmažen pekač. Vsako rezino potresemo z naribanim sirom in ubijemo nanjo jajce. Posolimo in pečemo v pečici toliko časa, da jajca zakrknjejo.

prožnost, in tekočina iz notranjosti očesa začne odtekati počasneje. Te in druge spremembe v srednjih letih povzročajo težave pri gledanju na blizu. Ljudje, ki so nagnjeni k daljnovidnosti, pa so kljub temu nekako shajali brez očal, jih v teh letih nujno potrebujejo.

Izdajalski gibi

bujejo s hrano in kisikom. Ker tak madež čez nekaj časa sam od sebe izgine, se zaradi njega ni treba vznemirjati. Nekaj povsem drugega pa je rdeč obroč okrog šarenice, ki je lahko znamenje hujšega očesnega obolenja. Brez odlašanja je treba k očesnemu zdravniku.

Enako kot koža so tudi oči nenehoma izpostavljene škodljivim vplivom prahu, saj in izpušnih plinov ter se prav tako kot koža tudi starajo. Drobne, v mladosti nevidne žilice postajajo po petindvajsetem letu vse bolj opazne, pa tudi drobne kapice maščobe, ki se z leti začno nabirati v beločnici, kazijo njeno belo barvo. Včasih v beločnici nastanejo drobne pege razbarvanega tkiva. Če se te pege večajo, je obisk pri oftalmologu nujen, ker so lahko začetek hudega obolenja.

Kako se oko stara!

Kot katerikoli drug del telesa, na primer koža, ki z leti postaja nagubana, in sklepi, ki počasi izgubljajo prožnost, se stara tudi oko. Leča postane čvrstejša, zenica manjša, ker mišice, ki jo širijo in ožijo, izgubljajo

Če kdo podzvestno ponavlja določene gibe, mislimo navadno, da je živčen. V resnici pa so ti mehanični gibi nekaj več kot stvar živcev: navade, ki odkrivajo notranjost, razpoloženje in značaj.

Bi poskusili s temle testom dognati, kakšen je „on“? Bolj za šalo kot zares...

PRST PORIVA ZA OVRATNIK SRAJCE — to je tip moškega, ki si prizadeva, da bi se pokazal hrabrega in smelega, a prav ta gib odkriva njegovo plahost, zlasti na čustvenem področju. Zelo je občutljiv za mnenje drugih, trpi zavoljo tega in se razburja.

ČEHLJA SE PO GLAVI — je to njegova navada, ko se zatopi v delo? S tem gibom kaže svoje prizadevanje, da bi uspel pri delu in da ljubi svoj posel. Dovolj je zadovoljen sam s seboj, kljub temu da ni vedno prepričan o svojih močeh, ki naj bi jih bilo dovolj za tisto, kar se je namenil storiti.

GRIZE NOHTE — takšen moški ni zadovoljen s seboj in z vsem tistim, kar se godi okrog njega. Zelo je občutljiv, ponosen in ohol. Pretirava v stvarih, za katere je prepričan, da odgovarja zanje. Najbolj bi bil srečen, če bi dosegel mir in zadovoljstvo.

IGRA SE Z ELASTIČNIMI NARAMNICAMI — nemirne narave je, sicer pa trpi zavoljo notranjega nezadovoljstva. Rad bi bil ljubljen in prav tako hrepeni po zaščiti. Pogosto je izpostavljen melanholičnim krizam, ki se menjajo s trenutki velike živahnosti.

GRIZE USTNICE — nekaj je v njem, kar ga drži v nenehni napetosti. V resnici je prestrašen človek, ki ni nikoli prepričan o tistem, kar počne. Rad bi bil varen, rad bi vedel, ali je tisto, kar počne, pravilno.

Ali se je zaradi temnih pik pred očmi treba vznemirjati!

Ne, zakaj najmanj enkrat v življenju jih vidi okroglo osemdeset odstotkov ljudi. Pike, ki so običajno videti kot muhe ali žabji paglavci, so pravzaprav odmrle celice, ki se odlučijo za notranjih sten očesa in plavajo po očesni tekočini.

Samo če se pike pojavljajo pogosto in če jih je veliko, je treba iti k zdravniku, ker lahko pomenijo vnetje v notranjosti očesa ali začetek odlepljanja roženice.

Kaj je astigmatizem!

Oko ni tog organ. Njegovo obliko vzdržuje pritisk v očesu, veke in mišice, ki prav tako niso nespremenljivi. Zaradi tega se pogosto dogaja, da oko ni okroglo.

To pomeni, da ima navpični pas roženice drugačno goriščno razdaljo od vodoravnega. Posledica tega je astigmatizem ali brezžariščnost očesa, da bi vodoravne žarke, ki prihajajo vanj, združilo v eno točko. Ljudem, ki trpe za astigmatizmom, se okrogli predmeti zde ovalni ali nagnjeni v eno stran. Pogosto se jim dogaja tudi, da črko C zamenjujejo z O, B pa z D. Astigmatizem lahko povzroči glavobol.

Ali lahko kontaktne leče nosi kdorkoli!

Privajanje na kontaktne leče, ki so izdelane iz zelo tankega pleksi stekla, je pogosto precej mučno. Približno sedem ljudi izmed desetih, ki bi radi nosili kontaktne leče, se tujku v očesu privadi. Drugi odnehajo že spočetka ali pa celo po nekaj letih. Zelo malo je ljudi, ki leče ne morejo nositi zaradi zdravstvenih razlogov, med katerimi je na prvem mestu alergičnost.

Pri hudi kratkovidnosti in nekaterih obolenjih roženice so kontaktne leče primernejše od očal. Na splošno pa se ljudje iz nečimrnosti raje odločijo zanje kot za očala.

Pritožb na račun kontaktnih leč je v večini primerov kriva napačna uporaba. Z lečami je treba ravnati previdno, saj se jim sicer lahko okužijo robovi. Infekcijo pa lahko povzroči tudi slina, ki jo večina uporablja pri nameščanju leč. Predvsem pa ni priporočljivo nositi leče več kot deset ur na dan. Presenetljivo je število tistih, ki z lečami celo spijo, potem pa se pritožujejo, da imajo zaradi njih težave.

Ali so rdeče oči nevarne!

Rdeče oči po prekokani noči ali kopeli v vodi, ki je razkužena s klorom, na pogled sicer niso lepe, so pa popolnoma nenevarne, seveda le v primeru, da rdečica sama od sebe kmalu izgine. Lepljive, vnete boleče veke so lahko znamenje konjunktivitisa, vnelja očesne veznice, ki se običajno razmeroma hitro pozdravi samo od sebe, še hitreje pa z uporabo mazila, ki vsebuje antibiotike. Rdeč madež na beločnici pomeni, da je počila ena od drobnih žilic, ki oko oskr-

„Blisk... saj ne bom... umrla...“

„Kje neki!“ ji je zagotovil. „Saj imamo blizu zdrav-nike!“

„Pa če bom, se me boš spominjal?... In ne pozabi na Ano... pomagaj ji, ko je v težavah...“

Zdaj, ko je sestra pričakovala otroka, je sočustvovala z njo in ji odpustila lahkomišelnosti, nasprotja med njima so se polegla.

Vso pot je v blodnjah govorila, kako bi rada živela. Kadar so počivali, jo je držal za roko in jo bodril. Na srečo so kmalu prišli do divizijskega sprejemališča ranjencev. Tu so jo prevzeli zdravniki. Blisku so rekli, da bo preživela, če je trdna in če ne bo komplikacij ali notranje krvavitve. Iskrica upanja v njegovem srcu je svetleje začarala.

Ko so ranjence pripeljali pod steno, od koder naj bi jih zaščitna četa spravljala v popolni tajnosti naprej v bolnišnico v soteski, je bil že mrak. Skale ob tesni, od koder je šumel potok, so bile črne in zlizane. Blisk je vedel za bolnišnico, ker je bil organiziral njeno varnost in pomagal spomladi reševati ranjene, ko so bili do nje prodrli Nemci. „Bojim se, Blisk... Kaj bo, če nas v bolnišnici dobijo Nemci?“

„Sem jih zagotovo ne bo! Saj so po vseh hribih naokoli brigade,“ ji je govoril, na tistem pa se je bal, da ne bi kdo bolnišnice izdal ali da je ne bi Nemci kako drugače odkrili. Na stotine ranjenih se je že pozdravilo v njej.

Ločila sta se. Njene ustnice so bile ledeno mrzle, oklenila se ga je, kot bi se potapljala.

„Pazi nase, Blisk... če se tebi kaj zgodi, ne bom imela nikogar...“

Ko se je hotel odtrgati od nje, je komaj slišno zašepetala:

„Neskončno te imam rada, Blisk...“

Zamajala so se nosila in njen blede obraz je utonil v mraku prihajajoče noči. Kdove, ali jo bo še kdaj videl živo?

Sam se je na potil v noč. Ljubezen do Melite ga je vsega prevzela. Spomnil se je vseh podrobnosti, ki so ga vezale z njo. Zaradi nje je laže prenašal vojno in skušal bolj razumeti ljudi in jim pomagati. Bil je manj grob do drugih, previdnejši in bolj premišljen. Zdaj, ko sta rešila življenje drug drugemu, sta si še bližja. Če je res, da je ljubezen močnejša od smrti, mora premagati te rane...

Namenil se je v divizijski štab. Čakale so ga nove naloge. Spet bo treba iskati krivce za poraz, in kdo ve, če bodo našli prave. Vedel je, da bo težko živl, dokler ne bo zagotovo vedel, kaj bo z Melito. Če pa bo umrla... Ob tej misli ga je zmrazilo.

21

Divizija je ostala na položajih po hribovju okrog napadene postojanke. Poraz je med borci bolešno odjeknil. Prav tako med prebivalstvom. Vse mogoče vesli so potovale z naglo brezžičnega brzojava iz doline na hrib in s hriba v dolino.

Karel je dobil depešo iz štaba divizije, naj takoj razreši bataljonskega komandanta, ki je držal zasede na cesti. Poklical je v štab Orlova in ga seznanil z divizijskim poveljem. Karel še ni videl tako razočaranega obraza. Orlov je stal pred njim brez besede, roke so mu mlahavo visele ob životu.

„Tovariš komandant...“ je jecljavo pojasnjeval, „sam si bil z nami na cesti in videl si, da smo jih ovirali nekaj ur in napravili vse, kar se je dalo.“

(Dalje v prihodnji številki)

„Če boš odličen, boš dobil kolo“

Nekateri starši radi spodbujajo otroke k pridnejšemu učenju z raznimi obljubami: če boš odličen, boš dobil kolo. Če boš razred izdelal, boš dobil to in to, če ne, pa nič...

Ali so take spodbude primerne in koristne ali pa jih lahko uvrstimo med vzgojne napake? Prav je, da o tem premislimo sedaj, ko je konec šolskega leta in se v šolah pišejo spričevala.

Otrokovo najvažnejše delo je učenje, ki je za mladega človeka najboljša priprava za poznej-

še produktivno delo. Uspehe njegovega dela učitelj ocenjuje in meri s šolskimi ocenami, ki so priznanje in pohvala za uspeh, pa tudi ocena neuspeha in potrdilo, da otrok vsega še ne zna, da se bo moral še truditi in da mu bo še treba pomagati.

Šolska ocena ni samo merilo otrokovega znanja, ampak jo otrok sprejema še kot priznanje in nagrado. Dobre oz. odlične ocene se otrok veseli in je razumljivo, da se je veselijo tudi starši. Prav je, da ga pohvalijo še oni doma, se skupaj z njim veselijo, se pogovarjajo o osvojenem znanju in delajo načrte za naprej. Starši otroka torej dodatno nagradijo z veseljem in priznanjem; nagradijo ga z duhovno in nevidno nagrado, z veseljem, ki ga otrok čuti v sebi.

Razne materialne nagrade, kot so kolo, denar, sladkarije ipd., pa bi bile vidne in otipljive nagrade za neki duhovni uspeh, torej materialna dobrina za duhovno vrednoto. Z materialno nagrado bi nekako razvrednotili duhovno vrednost otrokovega uspeha in ga navajali ceniti to, kar lahko uporabi kot predmet, ne bi pa ga usmerjali v neotipljive vrednote, ki jih človek čuti v sebi in zaradi katerih je poduhovljeno živo bitje.

Otrokove šolske ocene in spričevala bi lahko primerjali z nagrado za delo pri odraslem. Kadar oče ali mati prineseta iz službe večjo nagrado za večje in boljše opravljeno delo, se te nagrade veselita sama in otroci z njima, ker si bodo lahko kupili več potrebnih predmetov, nobeden pa ne pričakuje še dodatne materialne nagrade za večjo plačo.

Nekatere matere porečejo: „Kako pa naj mu pokažem veselje, če mu nič ne dam?“

Mar nasmeh in skupno veselje, besedno priznanje in pohvala niso nič? Priznanje in pohvala ter neotipljivo veselje je še veliko več kot pa kolo, denar ali čokolada.

Staršem torej priporočam, da za dobra spričevala ne kupujejo otrokom dragih predmetov; svoje veselje naj jim pokažejo z besednim priznanjem, s pohvalo, z nagrado za zanimivimi počitnicami, nekoliko bolj slovesnim kosilom, morda kakšnim malenkostnim darilcem. Če pa so že obljubili kolo, naj ga kupijo otroku za rojstni dan in zato, da bo tekmoval v znanju prometnih predpisov, ne pa zato, ker je opravil svojo dolžnost in se pridno učil.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

Ljubezen med njima se je po njegovi preizkušnji v stenah Rdečega roba spremenila v trdno vez. Čeprav sta se videvala le poredko, le ob velikih akcijah, sta živela drug z drugim in drug za drugega. Melita se na njegovo željo ni več javljala k bombašem, sodelovala pa je pri vseh bojih zaščitnega bataljona kot bolničarka in se priljubila vsem tudi kot sekretarka Skoja.

Našel jo je med dvema skalama, ležečo vznak in brez moči. Z rokami se je držala za prsi in gledala med krošnje dreves. Mistil je, da je mrtva. Vse se mu je zavrtilo pred očmi. Poklical je. Premaknila je glavo in tiho je izgovorila njegovo ime.

Sklonil se je nad njo.

„Prišel si pome... mislila sem, da bom tu umrla... tako sem se bala, da bodo prišli Nemci...“

V tem hipu je začutil, kako silno je njuno čustvo. Zgrzil se je ob misli, da bi jo izgubil.

Prsteno blede je plaho strmel vanj. V globokih očeh ji je utripal strah kot krila umirajočega metulja.

„Nič ne bo hudega,“ jo je tolažil in jo naglo obvezal. Krogle so žvižgale čez njo na one tri, ki so se reševali zgoraj.

Obrisal je v sneg kri z rok, jo prijel pod rameni in se spustil z njo navzdol do goščave, ki jima je nudila boljše kritje. Šele med drevjem jo je dvignil v naročje in se napotil z njo v ledeno strmino. Krogle, ki so klestile drevje, so ga gnale, da jo je brez počitka nesel naprej, še naprej, stran, dokler jim nista ušla iz vida.

Z eno roko se ga je držala okoli vratu in priiskala premre ustnice na njegovo razžarjeno lice. Kopal se je v znoju in strahu, dokler se ni dotipal poti, ki ga je privedla k vodu.

Šele tu se je lahko odpočil. Srce mu je razbijalo in lovil je sapo, da ni mogel do besede.

Potovanje za kruhom

Siva megla je bila pred okni, ko sva se z bratcem prebudila. Ne vem več, če je bila tedaj pozna jesen, ali zgodnja pomlad, vem le, da je bilo jutro sivo in megleno.

Z bratcem sva plezala na toplo krušno peč, da bi počakala babico, ko bo prinesla zajtrk.

Res je kmalu vstopila. V vsaki roki je držala lonček mleka.

"Spijta, da bosta lažje počakala na žgance. Kmalu bodo kuhani," nama je rekla.

"Jaz bi rad kruha," je zaželel bratec.

"Danes ni kruha," ga je zavrnila babica.

"Tudi včeraj ga ni bilo," je vedel deček.

"Vem. In tudi jutri ga ne bo. Le potolaži se. Žgančki so tudi dobri. Boš videl, kako hitro bodo gotovi," ga je mirila. Obrnila se je in odšla nazaj v kuhinjo.

"Jaz bi rad kruha," se je začel mali cmeriti.

"Jaz bi ga tudi rada. A če ga ni, ga ne moreva dobiti," sem mu poskušala dopovedati.

"Kar mleko popij. Dobro je," sem ga hotela zmotiti.

"Nočem mleka, nočem. Kruha bi rad!"

Nisem mu več ugovarjala. Hitro sem spila svoje mleko. Splezala sem s peči.

"Grem gledat, če bodo žganci kmalu gotovi," sem mu rekla med vrati.

"Nočem žgančkov. Samo kruha," je trmasto vztrajal pri svojem. Po okroglih licah so se mu že kotalile okrogle solze.

Pustila sem vrata odprta in čez vežo stopila k babici v kuhinjo.

Za dobro voljo

"Presneti poba, komaj se je šola začela, pa mi že nosiš ukore domov!" "Oh, oče, samo eno grdo besedo sem rekel, pa me je razredničarka slišala in vprašala, če sem jo slišal." "No, in kaj si ji odgovoril?" "Rekel sem, da od našega papagaja, da ne bi tebe noter tlačil..."

"Očka, zakaj pa ukinjajo železniške, avtobusne in letalske proge?" "Zaradi nerentabilnosti vendar, si neki?"

"Zakaj pa potem ne ukinejo šol, ki so tudi nerentabilne?"

Jana pokliče taksi. Šofer je zahteval na cilju petdeset šilingov. Jana brska po torbici:

"Veste, pri sebi imam samo trideset šilingov, peljite me, prosim, za dvajset šilingov nazaj!"

Pepe sreča na plaži znanko: "Dober dan, Renata, tako malo te vidim."

"Mož ne dovoli, da bi nosila bikini."

"Tvoj sin je bil med počitnicami zaradi jezika v Angliji. Kaj pa je delal, da se je preživel?"

"Največkrat je pomival krožnike."

"Pa te zdaj kaj uči angleščino?"

"Ne, pač pa me je naučil pomivati krožnike."

"Včeraj sem izgubil svojo denarnico."

"To je pa zelo žalostno!"

"Da, zlasti za tistega, ki jo je našel."

— Janez, mi lahko posodiš pero?

— Seveda.

— Hvala. Imam morda tudi kakšno kuverto?

— Tu jo imaš.

— Greš morda mimo pošte?

— Mislim, da bom šel.

— Še počakaš, da dokončam pismo?

— Lahko.

— Mi posodiš še znamko?

— Tu je, kar vzemi jo.

— Najlepša hvala. Ali mi zdaj lahko poveš še naslov svoje ljubice?

Pravkar je s pečnimi vilami potegnila lonec od ognja iz peči. Postavila je lonec na kolen in začela mešati žgance.

"Pripravi skledice, takoj bom na devala," je rekla.

Res so bile skledice kmalu polne dišečih koruznih žgancev. Scvrkla je zabelo in zabelila.

"Bom jaz nesla Vinku. Če bo le hotel jesti," sem menila.

"Eh, če je lačen, bo že jedel," je zamrmrala.

Vzela sem bratčevo skledico in jo odnesla v sobo. Takoj za mano je stopala babica s svojo in mojo skledico.

"Sedaj pa le jest," sem zaklicala že ob vratih. Ozrla sem se na peč, odkoder pa ni bilo nobenega glasu.

"Kam je le šel? Saj je bil vendar še pravkar tu," sem pogledala babico.

"Najbrž se je skril. Ali pa ga je črni mož odnesel," je resno rekla babica. Nasmehnila se mi je in mi namignila, naj pogledam pod posteljo.

Ko je namreč mali pasel trmo, je rad zlezel pod posteljo. Nekoč se je stisnil celo v omaro in tam zaspal. Celu uro smo ga iskali. Nato je ves nasmejan prišel iz omare. Toda tokrat ga ni bilo niti pod posteljo, niti v omari.

Babico je zaskrbelo.

Postavila je zajtrk na mizo, kjer je že stala bratčeva skledica. Šli sva pred hišo in obe sva klicali malega nagajivca.

Ni se oglasil.

"Moj bog, kam je le šel?" je zastokala babica.

"Saj še oblečen ni bil," sem rekla.

"Nesrečni otrok! Le kje hodi v sami srajčki?"

"Grem k sosedovim. Nemara je tam," sem se spomnila.

"Pojdi, kar pojdi! In hitro ga privedi nazaj," je rekla in pristavila: "Po ritki jih bo dobil."

Stekla sem proti sosedovim. Niti deset metrov pred seboj nisem videla, tako gosta megla je bila. Zaradi mrzle rose me je zeblo v bose noge.

Toda pri sosedovih bratca ni bilo.

"Ne, nič ga nismo videli danes," so mi povedali.

"Za božjo voljo, le kje je?" se

MAKSIM GORKI

Nepozabno srečanje na obali

Prvič sem videl to žensko, kako je stopala za krsto človeka, ki ji je bil na videz zelo blizu. Črna tančica, ki je zakrivala glavo, je padala na vitko, visoko telo. Njene čudovito lepe ustnice so bile zaprte. Na obrazu, ki je bil podoben marmornatemu kipu, so se svetile črne oči... Zdelo se mi je, da vidim posebljeno žalost.

Potem sem jo vse pogostejše srečaval na obali. Nepremično je sedela med razpokanim kamenjem, veter se je poigraval z njeno žalno tančico, ob nogah pa je valovila voda, ki se je razbijala ob kamenju in se vračala nazaj v morje. Včasih sem opazil v njenih očeh solze.

Rad bi jo bil ogovoril, toda nikoli nisem imel dovolj poguma. Nekega dne je bilo morje moj zaveznik. Prejšnjega dne je bil močan vihar, zdaj so prihajali manjši valovi, butali ob kamenje in oškropili okolico. Nenadoma je eden izmed njih vzdignil svoj greben in se z zamolklim hropenjem pognal proti kamenju. Ženska je lahno zakričala, se hitro dvignila in si smeje brisala kapljice s premočene obleke. Ko je vzkliknila, sem planil proti njej, toda takoj sem obstal, ko sem spoznal, da ji moja pomoč ne more več koristiti.

Opazila je moj namen, se mi hvaležno nasmehnila in mi dejala v prijateljskem tonu: "Sem vas prestrašila?" Sedla je k meni. "Tako hitro so se približali kamenju... Oprostite, prosim, sem se jim pač uprla." "Niti ne najneznatneje," sem odgovoril. "Verjamem... Človeku, ki molči, se ne moreš upreti." "Ne razumem vas, tako čudno se izražate..." sem rekel. "Zato pa poznam jaz toliko bolje pomen svojih besed," je mirno odgovorila.

Sedla je na pokonci položen kamen. Obraz je bil spet nepremičen, oči so pa zrle v daljavo.

"Spoštovana gospa," sem dejal, "z osamljenostjo ne morete bogatiti človeške usode. So primeri, kjer je enemu samemu težko prenašati žalost." Zazrla se je vame in me molče ogledovala s svojimi temnimi, žalostnimi očmi.

je ustrašila babica, ko sem se vrnila.

Obšla jo je temna slutnja.

"Pojdi z menoj," mi je rekla.

Obstali sva ob umazani mlaki pod bregom. Z dolgo prekljo je brodira babica po vodi.

"Hvala bogu, tu notri ga ni. Sem ni zašel."

"Kaj, če je šel k studentu?" sem vprašala.

"Po kaj neki?" se je začudila.

Nato je pomislila in prikimala. "No, pa pojdiva še tja!"

Studenec je bil globoko pod klancem. Pravzaprav je bil tudi studenec le mlaka. Globok je bil morda komaj dva metra. Voda v njem pa je bila bistra in ni nikoli presahnila.

Spustili sva se nizdol. Stekla sem naprej in obstala pred studentem. Vsak kamenček na dnu sem lahko videla. K sreči našega dečka na dnu ni bilo.

Vrnili sva se domov. Nato sva obhodili vse sosedne hiše. Toda Vinka ni bilo nikjer. Niti videl ga nihče ni.

"Tega pa ne morem več razumeti," je zmajevala babica z glavo.

Jaz sem v svoji šestletni pameti razumela še manj. Vendar se mi je zdelo zelo nenavadno, da takle triletni paglavček kar na lepem izgine brez sledu.

"V zemljo se ni mogel pogrezniti," je mrmrala babica. Od časa do časa je stopila na prag in zaklicala:

"Vinko, Viiinkooo..."

Klicala sem tudi jaz. A mali se ni oglasil. Žganci na mizi so se ohladili. Nobena niti pomislila ni, da bi jedla.

Minili sta skoraj dve uri, odkar je deček izginil.

Obe z babico sva bili v sobi, ko so se vrata nenadoma odprla. Med njimi je stal naš mali junak.

Na sebi je imel le srajčko, kakor zjutraj, ko je bil še na peči. Debele nožice so bile do kolen mokre in rdeče od mraza. Srajčka je bila okoli kolen vsa težka od rose.

V dečkovih rokah pa je bil lep kos kruha. Toda kaj, kos! Takšen krajec je bil, da ga je otrok komaj držal. Na enem koncu je bil kruh globoko objeden.

Skočila sem k malemu in ga prijel za ramena. Pristopila je tudi babica.

Srečni, šel kar k teti Marti, tako daleč po ta kruh?" je vpraševala babica.

"Videl sem vas, ko ste stopali za krsto," sem nadaljeval, "tukaj sem vas pa videl večkrat jokati."

"Oh, to ni bila prva krsta," je odgovorila in sklonila glavo. "Niti enkrat tako težko ni pokopati mrtvega na pokopališču kot živega v svojem srcu. Včasih se tega spominjam, veste..."

Vedel sem. Oba sva molčala. Ob najinih nogah so se igrali valovi, galebi so neprenehoma kričali in prinášali zdravi, krepki morski vonj...

"Je že kdaj hotel kdo deliti z vami srečo?" je nenadoma vprašala neznana ženska. "Ne verjamem, glejte..." Spet se je zazrla v brezkončno daljino morja. "Mnogo preveč hrupa delamo zaradi naše žalosti. Do svoje smrti stokamo in negodujemo, po smrti pa ostane vsem, ki so nas poznali, pečat naše človeške revščine. Zamenjujejo nas novi ljudje. Mladi, krepki in pogumni. Komaj pričnejo samostojno živeti, jih že zastrupljamo z našo žalostjo, ker upoštevamo samo temne strani življenja, govorimo samo o ranah, ki jih je življenje zapustilo. Tako se zgodi, da zanamci, ki so nam že tako odtujeni, posnemajo našo žalost in pričnejo sami stokati."

Potem je molčala in si ogledovala nebo, na katerem so gospodarili galebi.

Nadaljevala je: "Kdo nam je dal pravico, deliti ljudem strup svojih ran? V prejšnjih časih so o mrtvih ponesno molčali. Nam se pa zdi potrebno, da izkričimo svoje bolečine vsemu svetu že takrat, če nas boli zob. Moja žalost je tako velika, da mi je od nje umreti. Največ ljudi umre zaradi posledice prerazkošnega življenja — nikakor pa ne zaradi žalosti. To, česar primanjkuje nam, je ponos! Ko bi bila čarovnica, bi vsakega novorojenčka obdarovala z lepoto molčanja."

Dvignila se je. "Dobro se imejte," je dejala in povedla glavo.

Zelo majhnega sem se počutil pred njo. Videl sem njeno visoko, vitko, v črno odeto postavo, ki je počasi izginjala med rjavim kamenjem.

Smeh stoletij

Slikar Claude Vernet je obiskal Voltaira in ta ga je ob sprejemu takole nagovoril:

"Vi ste nesmrtni, prav gotovo. Vaše barve so neizbrisne."

Na to je Vernet odvrnil:

"Še bolj neizbrisno je vaše črnilo!"

Med starimi aristokrati je imel Napoleon največjega sovražnika v grofici de Chevreuse, ki ga je v družbi velikokrat zaničljivo zasmehovala. Da bi to preprečil, jo je Napoleon imenoval za dvorno damo. Najprej se je temu upirala, potem pa je le pristala.

Ko se je nekoč z sem svojim čudovitim nakitom pojavila na dvoru, jo je Napoleon vprašal:

"Ali so vsi ti kamni res pravi?"

"Moj bog," je odvrnila grofica, "to pa res ne vem. Toda za to okolje so v vsakem primeru dobri."

Zelo vpliven politik in prijatelj slikarja Meissoniersa je prišel ves sijoč k umetniku in vzkliknil:

"Veste, kaj sem storil! Neka ulica se bo odslej imenovala po vas. Kaj pravite k temu?"

Slikar je mirno nadaljeval svoje delo, končno pa le povedal svoje mnenje:

"Jaz sem pa mislil, da bo to vsaj boulevard!"

Balzacov oče je želel, da bi sin postal odvetnik, toda deček je vztrajal, da bo literat.

"Literat!" je odvrnil oče. "Saj boš od lakote umrl! V literaturi si ali kralj ali pa nič."

"No, prav," je odvrnil mali Honore. "Potem bom pa kralji!"

"Kje si bil? Kje si dobil kruh," sva ga hkrati spraševali.

Presrečno se je nasmehnil in z drobnimi belimi zobki zagrizel v sredico.

"Kdo ti je dal kruh?" je tedaj že nestrpno vprašala babica.

Mali jo je pogledal z nasmejanimi očmi in povedal:

"Teta Marta."

"Oj, jej!" sem vzkliknila.

Marta je bila gospodinja na drugem bregu, kamor je babica večkrat hodila na delo.

Do tja je bilo skoraj pol ure hoda. Navzdol po bregu, čez dolino, nato zopet zelo strmo navzgor v sosedni breg.

"Teta Marta ti je dala kruh? Res, teta Marta?" se je čudila babica. Gotovo je tudi ona mislila na pot, ki jo je samosrajčnik prehodil.

"Pa zakaj, le zakaj si, otrok nesrečni, šel kar k teti Marti, tako daleč po ta kruh?" je vpraševala babica.

"Ja, ko pa ga doma nič ni bilo. Ona pa ga vedno ima," nama je pojasnil.

DOMISLICE

- Žaba v jarku ne ve ničesar o širokem morju.
- Ljubezen je večni poskus dveh ljudi, ustvariti iz dveh eno telo in eno dušo.
- Tegobe so edino, kjer ponudba presega povpraševanje.
- Neumnežu se zdijo pametne misli neumne.
- Umetniška dejavnost se ne manifestira samo v dolgih laseh in bradi.
- Pogum je nepoznavanje dejstev.
- Od žlice skleda žulj dobi.
- Ne podpihuje žerjavice, če nimaš s čim pogasiti.
- Kdor ima mošnjo okrog vratu, ga ne bodo obesili.
- Debata je blebetanje namesto boja.
- Pod kožo je vsakdo krvav.
- Gladnemu pomeni vsak kruh kolač.
- V vsakem panju je nekaј trolov.
- Učeni smo lahko z znanjem drugih, modri samo s svojo pametjo.
- Ljubezen je časna blaznost, ozdravljiva z zakonom.
- Pijanec ima tri lastnosti: moder je, močan in bogat.
- Kritičnik je evnuh, ki ve, kaj je treba storiti, a tega ne more.
- Ladja se boji plitvine, v globini skriva svoje vrline.
- Ljudje, ki so nesrečni, in ljudje, ki trpijo za nespečnostjo, so vselej na to ponosni.

Za materinski dan

se priporoča
s kosilom in
pokritim kopališčem

Hotel Antoni

REKA PRI ŠT. JAKOBU V ROŽU

ŠPORTNI VESTNIK

● NAMIZNI TENIS ● SELE IN ŠT. JANŽ USPEŠNO KONČALA PRVENSTVO

Letošnje namiznoteniško prvenstvo 2. kroškega razreda vzhod se je nagnilo h koncu. Na sporedu so bile zadnje tekme, ki pa za mesta v lestvici niso bila več pomembna. V preteklem prvenstvenem obdobju sta v tem razredu sodelovali dve slovenski ekipi, ki sta po enoletnem obstoju izvrstno odrezali. Najprej naj omenim ekipo DSG Sele, ki se je borila celo za najvidnejše mesto v lestvici in je tik pred koncem klonila novemu prvaku iz Grabtanja. V odločilnem spopadu je manjkala izurjenost večletnih iger. Drugo mesto pa je vsekakor izreden uspeh, morda celo odskočna deska za prodor v naslednji namiznoteniški sezoni.

Pravtako kakor Selani se je tudi namiznoteniška ekipa iz Št. Janža prvo leto borila za prvenstvene točke v omenjeni namiznoteniški skupini. Ekipa v minulem prvenstvenem obdobju ni bila konstantno dobra: vrhunec je sledil padec in obratno. Vzroki za kolebanje pa so vsekakor tile, da je ekipa le redkokdaj nastopila v štandardni postavi, včasih pa celo s popolno rezervno; štandardni igralec Miha Hornböck se zaradi študijskih vzrokov ni odzval vsaki tekmi, drugi pa so obremenjeno zaposleni pri delodajalcu. Dobro četrto mesto ob končnem obračunu pa je tudi za mlado šentjansko ekipo velik uspeh. Navdušenje nad uspehom je veliko, tako da se misli moštvo okrepi in naslednjo sezono poseči v boj za mojstrsko mesto.

● LIEBENFELS — SELE 3:7

V 19. in predzadnjem prvenstvenem kolu je namiznoteniška ekipa iz Sel nastopila v Liebenfelsu in proti tamkajšnji ekipi z zmago 7:3 okrepila 2. mesto v lestvici. Zmaga bi lahko izpadla 10:0, vendar Selani tekme niso jemali preveč resno. Na ta način je tudi Olip izgubil 2 igri, poleg tega pa se je izjalovil poskus v dvojici, kjer sta nastopila brata Werner in Herbert Falle in sta v 3 nizih izgubila točko.

Rezultati: Liebenfels — DSG Sele 3:7; Nowak — Falle 12:21, 21:16, 13:21, Nowak — Olip 12:21, 21:16, 21:17, Nowak — Oraže 11:21, 19:21, Holler — Falle 16:21, 20:22, Holler — Olip 17:21, 21:18, 26:24, Holler — Oraže 11:21, 4:21; Valent — Falle 14:21, 19:21, Valent — Oraže 11:21, 11:21, Valent — Oraže 13:21, 6:21; dvojica Holler/Nowak — Herbert in Werner Falle 14:21, 21:9, 21:15.

Zadnja tekma proti Labotu se je končala 9:1 za Selane.

● ŠT. JANŽ — KAC-ELEMENTAR 1:9

V svoji zadnji prvenstveni tekmi je ekipa iz Št. Janža doživela proti KAC ženskam hud poraz 1:9. Šentjansčani so nastopili tokrat s poškodovanim Hanzijem Hornböckom, manjkal pa je Miha Hornböck. Poraz ni vplival na mesto v lestvici.

Rezultati: Št. Janž — KAC-Elementar (ženske) 1:9; Hanzij Hornböck — Luther 13:21, 11:21, Hornböck — Travnik K. 10:21, 13:21, Hornböck — Travnik G. 13:21, 13:21, Oberhauser — Luther 11:21, 7:21, Oberhauser — Travnik K. 11:21, 14:21, Oberhauser — Travnik G. 19:21, 21:15, 18:21, Mischitz — Luther 11:21, 22:20, 17:21, Mischitz — Travnik K. 8:21, 25:23, 9:21, Mischitz — Travnik G. 13:21, 21:16, 21:13; dvojica Hornböck/Mischitz — Travnik/Travnik 15:21, 13:21.

● NOGOMET

● SAK — STEUERBERG 3:0 (2:0)

V 7. kolu nogometnega prvenstva 2. D razreda je SAK doma igral proti sedmouvrščenemu Steuerbergu in sigurno zmagal 3:0 (2:0). Ker je tudi vodeči Wölfnitz dobil popoln izkupiček točk proti Kraigu (7:0), se na vrhu lestvice ničesar ni spremenilo in znaša naskok Wölfnitza še vedno 2 točki.

Na izredno težkem terenu se je razvila lepa igra, ki je stala v znamenju slovenskega moštva. Po izredni dvojni podaji s Fero je v 15. minuti dosegel Folti Waldhauser prvi zadetek za SAK. Drugi gol je dal v 20. minuti Fera, ko je prevzel visoko podajo Singerja. V drugi polovici je rezultat povisal na 3:0 Folti Waldhauser, najboljši strellec v vigrednem prvenstvenem obdobju. Višjo zmago je ovirala voda pred vrati nasprotnika, ki je ustavljala udarce na gol. SAK je igral v sledeči postavi: Hočevar; Woschitz, Lampichler, Hribar, Lipuš; Peter Waldhauser, Wrolich, Nežmah; Singer (od

CELOVEC

SOBOTA, 11. 5. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.55 Glasbeni mozaik — 8.05 Družinski obzornik — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 14.00 Voščila — 15.45 Teden srečanja — 16.00 Servis — 17.10 Pestro sobotno popoldne — 18.00 Deželni razgledi — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Koračnice — 19.50 Note in beležke — 20.10 „Za smeh in jok“ — 22.10 Šport — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

NEDELJA, 12. 5. 6.10 Igra na orgle — 8.10 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega? — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.10 Ogledalo mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 „Radijski vrtiček“ — ljudska igra — 17.05 Voščila — 18.00 Mesto na vodi — Stockholm — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj — 22.10 Šport.

PONEDELJEK, 13. 5. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 „O planinah in lovcih“ — 13.30 Na obisku pri koroških godbah na pihala — 14.45 Koroške šege včeraj in danes — 16.30 Za otroke — 17.10 Kaj radi slišimo — 17.52 Oddaja delavske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 Operetni koncert — 21.00 Prosti čas problem našega časa — 21.30 Iz avstrijskega glasbenega ustvarjanja — 22.10 Šport.

TOREK, 14. 5. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudska

tedna — 17.52 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 Koncert Akademskega orkestrskega društva Dunaja — 21.15 Ludwig van Beethoven: Uvertura Leonore — 22.10 Šport.

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 11. 5. 9.05 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 12. 5. 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 13. 5. 13.45 Informacije — Za našo vas.

TOREK, 14. 5. 9.30 Domača zabavna glasba — 13.35 Informacije — Šport — Rdeče, rumeno, zeleno.

SREDA, 15. 5. 13.45 Informacije — Popevke — Iz koroške literarne delavnice.

ČETRTEK, 16. 5. 13.45 Informacije — Družinski magacin.

PETEK, 17. 5. 13.45 Informacije — Kar po domače.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobra jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informa-

RADIO PROGRAM

oddaja — 13.30 In ljudje so tako prijetni — 14.30 Doma in šola — 15.00 Ljudska glasba iz štajerske — 16.30 Za otroke — 17.10 Avstriji o Avstriji — 17.52 Oddaja kmetijske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 Kaj radi slišimo — 21.10 Koncert ljudske pesmi — 22.10 Šport.

SREDA, 15. 5. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.51 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 Na obisku pri koroških zborih — 14.45 Koroške pesem — 16.30 Iz operet Carl Millöckerja — 17.10 V dunajski kavarni — 17.52 Oddaja sindikalne zveze — 18.00 Deželni razgledi — 19.35 Za prijatelja planin — 19.50 Note in beležke — 20.10 „Rajski vrtiček“ — 21.10 Melodije za zaljubljen — 21.30 Zvezne dežele poročajo: Nižja Avstrija — 22.10 Šport.

ČETRTEK, 16. 5. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 14.30 Iz nočne mape avstrijskih komponistov — 15.00 Trobentači na plani — 16.30 Za otroke — 17.10 Operetne melodije Roberta Stolza — 17.52 Oddaja združenja industrialcev — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Avstrijske pihalne godbe — 19.50 Note in beležke — 20.10 Lovska oddaja — 21.00 Iz štajerskega glasbenega ustvarjanja — 22.10 Šport.

PETEK, 17. 5. 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Klavirska glasba F. Chopina — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudska oddaja — 13.30 Ljudske viže — 14.45 Literatura iz štajerske — 15.00 Novosti — redkosti — posebnosti — 16.45 Za otroke — 17.10 Glasba za konec

aktivna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nočno.

SOBOTA, 11. 5. 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Studio za najdene skladbe — 10.15 Glasbeni drobci od tu in tam — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.10 Melodije za opoldan — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji — 15.40 Pojo naši operni pevci — 16.00 „Vrtljak“ — 17.10 Kitara in ritmu — 17.20 Gremo v kino — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 19.15 Z ansablom Mojmir Sepeta — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 21.15 Majhni ansambl zabavne glasbe — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 12. 5. 6.50 Danes za vas — 8.07 Radijska igra za otroke — 8.45 Skladbe za mladino — 9.05 Še pomnite, tovariši... — 11.20 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.15 Zabavna glasba — 14.25 Melodije za velikimi zabavnimi orkestri — 15.10 Nedeljska reportaža — 15.30 Popularne operne melodije — 16.30 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Zplešile z nami — 23.05 Literarni nočno — 23.15 Jazz za vse.

PONEDELJEK, 13. 5. 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb —

ki — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Evrovizija iz Bruslja — 21.45 Čas v sliki.

ČETRTEK, 17. 5. 10.00 Šolska oddaja — 18.00 Italijansko — 18.25 Otrkom za lahko noč — 18.30 Športni mozaik — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Nemška novela — 21.30 Veliki dirigenti — 22.10 Čas v sliki.

PETEK, 18. 5. 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Tujci, če se srečamo — 18.00 Orientacija — 18.25 Otrkom za lahko noč — 18.30 Zaljubljen v čarovnico — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Onednina linija — 21.10 Po sledih Herzmanovsky-Orlando — 22.10 Čas v sliki — 22.15 Erotika v letu 1959.

A V S T R I J A 2

SOBOTA, 11. 5. 17.00 „Ob snidenju“ — 18.00 Mini-Maks — 18.25 Glasbena poročila — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Filmska groteska — 21.50 Čas v sliki — 22.20 Svetovno prvenstvo amaterjev v latinskoameriških plesih.

NEDELJA, 12. 5. 17.00 Svetovno prvenstvo v avtomobilskih dirkah — 18.00 Tedenski obzornik — 18.30 Akvarel — velika drznost — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Nova v kulturi — 20.10 Okolica — 20.15 Svetovne zvezde opere — 21.50 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 13. 5. 18.30 Razmišljujoči kalendarj — 19.00 Nevarno življenje — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Ali je vsako jezero za vsakega? — 21.15 Impulzi — 21.45 Teleraprize.

TOREK, 14. 5. 18.30 Tassilo III. — 19.00 Čudo cvetja — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Horst Jankowsky v Južni Afriki — 21.00 Enindvajset — 21.45 Teleraprize.

SREDA, 15. 5. 18.30 Tako gospodari kmetijski obrat — 19.00 Nova matematika — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Darwin — Antidarvin — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Tujci, če se srečamo — 22.05 Teleraprize.

ČETRTEK, 16. 5. 18.30 Dekalog VIII — 19.00 Kontakt — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Filmska dežela Poljska — 21.30 Zgodbe, ki jih ni mogoče rešiti — 21.55 Teleraprize.

PETEK, 17. 5. 18.30 In potem vas vtlaknejo in ježo — 19.15 Tehnike učenja za odrasle — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Za konec tedna — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Filmska dežela Poljska — 21.30 Zgodbe, ki jih ni mogoče rešiti — 21.55 Teleraprize.

Slovensko prosvetno društvo „Vinko Poljanec“ v Škocijanu vabi na

KONCERT NOVIH ZBOROV

v četrtek 23. maja 1974 ob 20. uri v farni dvorani v Škocijanu.

Sodelujejo novoustanovljeni pevski zbori iz Podjune in Roža.

Ljubitelji slovenske pesmi prisrčno vabljani! Društveni odbor

9.20 Pisana paleta lahke glasbe — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.40 S tujimi pihalnimi godbami — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Amaterski zbori pojo — 14.30 Voščila — 16.00 „Vrtljak“ — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Lahka glasba slovenskih avtorjev — 19.15 Z ansablom Borisa Terglava — 20.00 Stereofonski operni koncert — 21.30 Zvočne kaskade — 22.15 Za ljubitelje jazz — 23.15 Popevke se vrtijo.

TOREK, 14. 5. 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.35 Zbor in orkester doma JLA iz Beograda — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.40 Z domačimi ansambli — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Srečanje z glasbeniki — 14.40 „Na poti s kitaro“ — 16.00 „Vrtljak“ — 17.10 Koncertni oder za domačino in gosta — 18.30 V torek nasvidenjel — 19.15 Z ansablom Bojana Adamiča — 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 20.30 Radijska igra: „Kjer žabe letajo“ — 21.30 Melodije v ritmu — 22.15 Od popevke do popevke — 23.05 Literarni nočno — 23.15 Nizozemska glasba tega stoletja.

SREDA, 15. 5. 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.25 Otroške igre — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.10 Zbrane melodije, znani orkestri — 13.15 Zabavna glasba — 14.30 Voščila — 15.40 Majhen recital klarinetista Slavka Goričarja — 16.00 „Loto vrtljak“ — 17.10 Iz repertoarja komornega zbora RTV Ljubljana — 18.15 S pop ansambli — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 22.15 S festivalov jazz — 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

ČETRTEK, 16. 5. 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Iz glasbenih šol — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.40 Igrajo pihalne godbe — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Kaj vam glasba pripoveduje — 15.40 Poje sopranistka Maria Callas — 16.00 „Vrtljak“ — 17.10 Popoldanski simfonični koncert — 18.15 S plesnim orkestrom RTV Ljubljana — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 21.40 Glasbeni nočno — 22.15 Iz komorne glasbe Primoža Ramovša — 23.00 V gostih pri tujih radijskih postajah — 23.30 Popevke in plesni ritmi.

PETEK, 17. 5. 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Jugoslovanska narodna glasba — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.10 Z velikimi zabavnimi orkestri in ritmu — 13.15 Zabavna glasba — 14.30 Voščila — 15.40 Iz Albuma Marijana Lipovška — 16.00 „Vrtljak“ — 17.10 Operni koncert — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.15 Z ansablom Dorka Škobernet — 20.00 Stop-pops 15 — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo.

JUGOSLAVIJA

SOBOTA, 11. 5. 9.30 Šolska oddaja — 16.15 Rokomet — 17.40 Obzornik — 17.55 Iskanje Nila — 18.55 Mozaik — 19.00 Gledališče v hiši — 19.30 Rezerviran čas — 19.45 Risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski notranje politični komentar — 20.40 4 asi — Zabavno glasbena oddaja — 21.30 Barvna propagandna oddaja — 21.35 Cannon — 22.25 Dnevnik.

NEDELJA, 12. 5. 9.30 Vožnja in mir — 10.15 Kmetijska oddaja — 11.15 Mozaik — 11.20 Otroška matineja — 12.15 Poročila — 17.00 Poročila — 17.05 Metulji — 18.30 Proslava ob 30-letnici sekretariata za notranje zadeve — 19.45 Risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski zunanje politični komentar — 20.35 Festival JRT 74 — 21.15 Zabava vas Julie Andrews — 21.30 Dokumentarna oddaja — 22.33 Propagandna oddaja — 22.35 športni pregled — 23.10 Dnevnik.

PONEDELJEK, 13. 5. 8.10 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski dnevnik — 17.45 Koko, Moko in vrbček Skoko — 18.00 Risanke — 18.10 Obzornik — 18.25 Na daljnem severu — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.30 Kaj hočemo — 19.45 Risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.30 Festival JRT 74.

TOREK, 14. 5. 8.10 Šolska oddaja — 17.50 Peli so jih mati moja — 18.00 Risanke — 18.10 Obzornik — 18.25 Pevski zbor iz Zirov — 18.55 Mozaik — 19.00 Marksizem v teoriji in praksi — 19.20 Mozaik kratkega filma — 19.45 Risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.30 Festival JRT 74 — 21.05 Propagandna oddaja — 21.10 Kmetje — 22.00 Dnevnik.

SREDA, 15. 5. 8.10 Šolska oddaja — 15.40 Nogomet Jugoslavija: Anglija-mladi — 17.40 Bel kamen — 18.10 Obzornik — 18.25 Mozaik — 18.30 Stari mojstri — 19.00 Risanka — 19.05 Cirkak — 19.15 Dnevnik — 19.55 Nogometni finale za pokal prvakov — 21.30 Festival JRT 74 — 22.00 Dnevnik.

ČETRTEK, 16. 5. 8.10 Šolska oddaja — 17.10 Junak moje mladosti — 17.55 Obzornik — 18.10 Otroci in mi — 19.10 Mozaik — 19.15 Po sledih napredka — 19.45 Risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.40 Festival JRT 74 — 20.55 Kam in kako na oddih — 21.05 Četrtekovi razgledi — 21.55 Dnevnik — 21.55 Serijski film — 22.45 24 ur.

PETEK, 17. 5. 8.10 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski dnevnik — 17.15 Pisani svet — 18.00 Obzornik — 18.15 Fantje treh dolin — 18.45 Mozaik — 18.50 Atletika: teki z ovirami — 19.15 Pet minut za boljši jezik — 19.25 Kažipot — 19.45 Risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.20 Tedenski gospodarski komentar — 20.30 Festival JRT 74 — 21.25 Plesala je eno samo polje — 22.45 Dnevnik.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba s o. j. Drava, Celovec — Borovlje.

A V S T R I J A 1

SOBOTA, 11. 5. 16.50 Za otroke — 17.10 Oddaja z miško — 17.35 Riki liki Tavi — 17.55 Novo v poklicu — 18.00 Družina Patridge — 18.25 Otrkom za lahko noč — 18.30 Novo v kulturi — 18.55 Oddaja Heinz Conradsa — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Ljudski komad — 21.55 Šport — 22.25 Čas v sliki — 22.30 Bik.

NEDELJA, 12. 5. 16.30 Za otroke — 17.40 Jadrali bi morali znati — 17.55 Otrkom za lahko noč — 18.00 Umetnost in politika — 18.30 Alpe — most Evrope — 18.45 Jutri pride kraljica — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.15 Angel s pozvavo — 22.25 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 13. 5. 18.00 Dunajske zgodbe — 18.25 Otrkom za lahko noč — 18.30 Živalski raji — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 „Boney in dediči — 21.05 šola za starše — 21.15 Teleršport — 22.15 Čas v sliki.

TOREK, 14. 5. 18.00 Angleščina — 18.25 Otrkom za lahko noč — 18.30 Rožnatočedi panter — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Svet knjige — 21.00 Plankvadrat — 22.15 Čas v sliki.

SREDA, 15. 5. 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Angel s pozvavo — 13.10 Teleršport — 16.30 Za otroke — 17.15 Očetje so tudi ljudje — 18.00 Francoščina — 18.25 Otrkom za lahko noč — 18.30 Tri deklice in trije deč-